

SCHICHT-szappan

(„Szarvas“ vagy „Kules“-szappan).

Legjobb, legkiadósabb s azért a legolcsóbb szappan. Ment mindennemű káros alkatrészekről.

Mindenütt kapható.

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan „Schicht“, névvel és a „Szarvas“ vagy a „Kules“ védjeggyel legyen ellátva.

Olcsó cseh ágytoll!
5 kiló: új fosztott 9,60 K, jobb 12 K, fehér pelyhepupa fosztott 18 K, 24 K, hóhéber pelyhepupa fosztott 30 K 36 K
Szállítás portmentes, utánvétel. A kicserélés és visszavétel portmentesítés ellenében megengedjük. 11103
Benedikt Sachsel, Lobes 279, Post Pilsen, Böhmen.

VASÁRNAPI UJSÁG

29. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.) **NAGY MIKLÓS. MIKSZÁTH KÁLMÁN.** BUDAPEST, JULIUS 16.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG az egész évre 24 korona. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG félévre 12 korona. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt az egész évre 10 korona. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) félévre 5 korona. Külföldi előfizetésekre a postai postafizetés mellett a postai díj is eszandó.

Mindenütt, minden gyógyszertárban kapható.

A háiban és az uton nélkülözhetetlen esernek van eliamerve

Thierry A. gyógyszerész balzsama.

Egyedüli valódi BALZSAM a Védangyalis gyógytárból THIERRY A. Pregrada-ban, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Legjobb hatású rossz emésztésnél és a vele együtt fellépő betegségeknél, mint felhőfűzés, gyomorégés, szákrakadás, sav képződés, túlteltség érzete, gyomorgörcs, éhvégatlanság, katarhus, gyuladás, gyengeségi állapot, felfúvódás stb., stb. Működik mint görcs- és fájdalom-csillapító, köhögést szüntető, nyálkaoldó és tisztító szer.
Postán legkevesebb szállításért 12 kis vagy 6 nagy üveg 5 K költségmentesen, 60 kis vagy 30 nagy üveg 15 K költségmentesen netto.
Kicsinybeni eladásnál a raktrákban 1 kis üveg ára 30 fillér, 1 kettes üveg 60 fillér.
Ügyeljünk az egyedüli törvényileg bejegyzett szócímre: „Ich dien.“ Egyedül ez valódi.
Ezen védjegy utánzása, valamint más törvényileg nem engedélyezett, így forgalomba nem hozható balzsamgyártmányok viszonteladása törvényileg tilos van. 10647

Thierry A. Centifolia-kenőcse

Az összeg előzetes bekielése esetén a szállítást egy nappal előbb történik, mint utánvétellel és az utánvételi pótdíj is megtakarítható, így ajánlatosabb az összeget előzetesen utalványozni és a megrendelést a szelvényen eszközölni és a pontos címet megadni.

Hajdalomszűntető, puhító, oldó, huzó, gyógyító stb. Legkisebb postai szállításért 2 tégely 3 K 60 fillér. Kicsinybeni eladásnál a raktrákban 1 K 20 fillér tégelyenként. Főraktár Budapest: Török J., dr. Egger L. I. gyógyszerész-tára; Langson Vértés. Kiszárazó kenőcsök: „Schutzengel Apotheke“ des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Hogy karcsuvá lehessünk

a nélkül, hogy egészségnünk ártalmára volna, használjuk a „PILULE APOLLO“ melyek tengeri növények alapján vannak előállítva és pártai orvosoktól is jóváhagyva. Ezen kúrnak betartható gyógyszerelés rövid idő alatt oszthatatlanul elhajt túlságos embonpoint és biztosítja a követeltetésig gyógyítást mind a két nemnél. Ez a tükre minden elajánló hölgynek, ki nyúlónak és fiatalos alakját meg akarja őrizni. Egy fazon ára utasítással K 6-45 bérmentve, utánvétellel K 6-75 J. Ratlo, gyógyszer. 5 Passage Vendôme, Paris (IX). Baktár Ausztria-Magyarország részére Budapestben Török József, gyógyszerész, Király-utca 12. 11019

Ajánlati hirdetés.

A polai cs. és kir. haditengerészet egyenruházati hivatala számára gyapju- és gyolcszöveteknek az 1906., 1907. és 1908. évekre való szállítását illetőleg.

A teljesszövegű árlejtési hirdetés a folyóirat 1905. évi július hó 2-diki számában jelent meg.

A cs. és kir. kikötő tengerügyi hivatal Polóban. 11140

MAGYAR KÖNYVTÁR

SZERKESZTI: **RADÓ ANTAL** EGY-EGY SZÁM ÁRA 30 FILLÉR

Legujabb füzetek	428 szám	A legutóbb megjelent számok
425-426. MIKSZÁTH KÁLMÁN. Ne okoskodj, Pista! Mikszáth egyik legművészebb, humoros elbeszélése.		418. KÖNIG DÉNES. Matematikai mulatságok. II. sorozat.
427. BEÓTHY ZSOLT. Jókai emlékezete. Az a remek emlékezés, melyet Jókai halálának első évfordulóján tartott Beóthy a Kisfaludy-Társaság gyász-ünnepén.		419-420. MIKSZÁTH KÁLMÁN. A demokráta.
428. SZAVALÓKÖNYVEK. I. Angol költőkől. Ford. Radó Antal. Komoly és vig szavalt versek, min-taszerű magyarításban.		421. ANATOLE FRANCE. Gallio. Elbeszélés. Ford. Gabor Andor.
		422. Szemelvények a kódexek iródműből. II. Legenda, példák. Összeállította Balassa József.
		423. HELTAI JENŐ. A Vénusz-bűnyű és egyéb elbeszélések.
		424. TÓTH REZSŐ. Olasz faluk és városok.

A Magyar Könyvtár 428 szám teljes jegyzékét bárkinek készséggel megküldjük

Kapható: **AMPEL R.** Könyvkereskedése (WODIANER F. ÉS FIAI) Részvénytársaságnál, Budapest VI. Andrásy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

RECLUS ELYSÉE.

1830-1905.

RECLUS ama kevés kiválóak közé tartozott, kiknek lelkét megnevesíti, egyszersmind pedig túlerősenyű is teszi a természet nyers tényeivel való foglalkozás. A tudós, kiknek ezek a tények szokták lefogalni a figyelmét, legtöbb esetben egyoldalú s teljesen elmerül a részletekben. Ha még oly éles szemmel látja is az egyes jellemző vonásokat, ritkán látja meg az összefüggést, a nagy egészet, a világtrendben uralkodó fenséges harmóniát. Reclus mind a kettőt egyszerre látta, és látott azonfelül is sokat, a mit már nem kellett volna látnia.

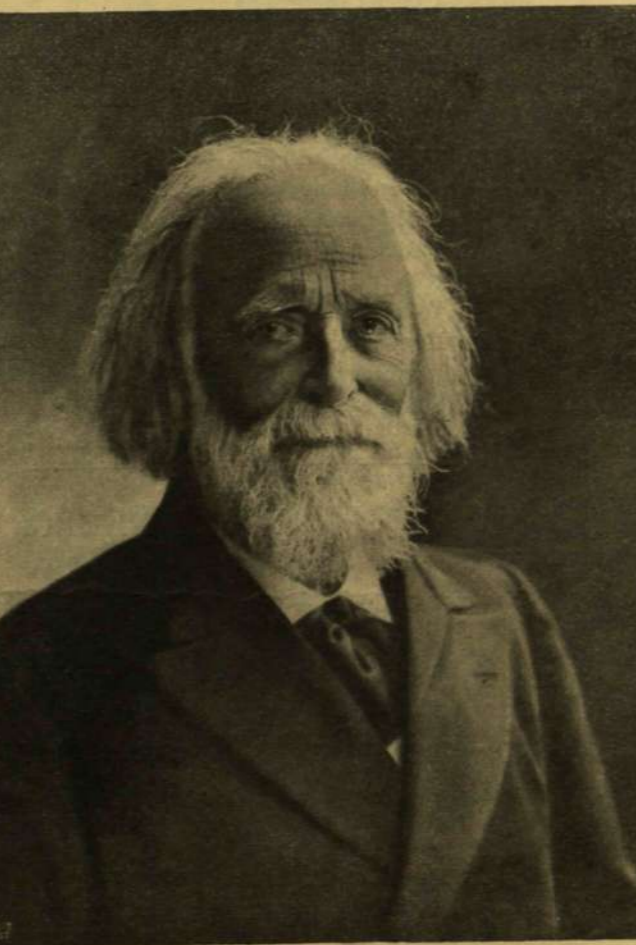
Tudós volt, de politikus is volt, s a mellett költő és bölcselő. De sohase választotta el különböző tehetségeinek és foglalkozásainak határait. A költő csinálta nála a politikát s a bölcséleti kutatásokba beleszóllást engedett a politikusnak. Szelleme igen előkelő. Új, nagy igazságokat nem hoz ugyan a felszínre, de új nézőpontokból látja és világítja meg a dolgokat. Szíve nagy és emberszeretettel van tele. Szinte túltengően nagy ez a szív, egész a betegségig nagy, s még a tudományával is ezt töltögeti. Be kell állania nála egy olyan diszharmonianak, mely szinte tragikai: csupa összhangot talál a világtrendben, de nem találja meg e világtrendben a saját helyét.

Tizenkilenc nagy kötetet irt Reclus a föld életéről. Úgy fogta fel a földet, mint a mely él. Van mozgása a Nap körül, s azzal együtt a világmindenség egy ismeretlen pontja felé halad. Vannak mozgásai az oceánoknak és kontinenseknek, melyek változnak, alakulnak, bár lassan, de láthatólag és folytonosan. Mozog és változik a földet körülvevő nagy levegő-oceán is, az ő szellőivel és viharával. Részt vesznek a föld életében a folyók és a patakok. A föld gyomrában közetek változnak el, új ásványok alakulnak ki. Az egész nö-

vény és állatvilág csak egy része a föld életének. Minden él, minden mozog, mindenben van a harmonia, csak egyedül az emberi társadalomban nincsen. Vagy legalább Reclus nem látja meg. A szíve nem engedi, hogy meglát-hassa. Nagyon, egész odaadásával szereti az embert, sokkal jobban, sem hogy elnézhetné szenvedéseit, s az élet igazságtalanságait. Egy új társadalmi rendről álmodozik, mely boldoggá tegye az embert. El akarja törölni a társadalmi rendet, hogy egy másik, egy szebbet építhessen a helyébe. S el akarja törölni ezt a meglévő még erőszakkal is. Vérral is, ha kell. Azaz hogy a vértől már megjéid. Beáll anarchistának. De az anarchizmus színtelen, mint a Tolstojé. Fel akarja forgatni mindent a szeretetnek szent nevében, hogy boldogokká tegye az embereket, s alig tudja, vagy nem akarja

vény és állatvilág csak egy része a föld életének. Minden él, minden mozog, mindenben van a harmonia, csak egyedül az emberi társadalomban nincsen. Vagy legalább Reclus nem látja meg. A szíve nem engedi, hogy meglát-hassa. Nagyon, egész odaadásával szereti az embert, sokkal jobban, sem hogy elnézhetné szenvedéseit, s az élet igazságtalanságait. Egy új társadalmi rendről álmodozik, mely boldoggá tegye az embert. El akarja törölni a társadalmi rendet, hogy egy másik, egy szebbet építhessen a helyébe. S el akarja törölni ezt a meglévő még erőszakkal is. Vérral is, ha kell. Azaz hogy a vértől már megjéid. Beáll anarchistának. De az anarchizmus színtelen, mint a Tolstojé. Fel akarja forgatni mindent a szeretetnek szent nevében, hogy boldogokká tegye az embereket, s alig tudja, vagy nem akarja

Reclus 75. évét élt. Egy franciaországi falusi evangélikus lelkész fia volt s eleinte papnak készült. Tanulmányai egy részét Poroszországban végezte, azután Párisba ment, a hol belevette magát az akkori politikai mozgalmakba, a miért 1851-ben, a második császárság alapításakor kénytelen volt Páris elhagyni. Amerikába ment s mikor innen Párisba visszatért, kezdte földrajzi irodalmi munkásságát. Politikai elveiért később is többször volt üldözés tárgya; s a communeben való részvétele, később pedig anarchista elveinek hirdetése miatt. A hetvenes években, mikor kisebb terjedelmű munkái révén már világhíre volt, fogott bele „A föld“ című nagy munkájába. Teljes kegyelmet nyerve, visszatért Párisba, de 1892-ben elfogadta a szocialista szellemű brüsszeli egyetem meghívását egyik tanszékére s ott is fejezte be életét.

RECLUS ELYSÉE.

észrevenni, hogy ez a felforgatás csupa vér, csupa gyász, csupa boldogtalanság. Az emberszeretetnek őszinte apostola, a ki személyében a légynek sem tudna ártani, de azokkal a kommunardokkal szövethetik, a kik felgyújtják Páris-t, el akarják törölni a civilizációt, s vérbe fojtják a társadalmat.

Igy beáll reája nézve sorsának tragikumá. Nem érti meg a tömeget, és a tömeg nem érti meg őt. Száműzik hazájából, melyet annyira szeretett, mint kevés más. Idegen földön kell bolyongnia, holott annyi dicsőséget szerzett nemzetének a tudományával. Gyűlölik, mint az emberiség ellenségét, pedig nem lakozott szívében más, mint szeretet.

A hogy Cassio mondja Othellóról: „Oly nagy szíve volt!“

Reclus 75. évét élt. Egy franciaországi falusi evangélikus lelkész fia volt s eleinte papnak készült. Tanulmányai egy részét Poroszországban végezte, azután Párisba ment, a hol belevette magát az akkori politikai mozgalmakba, a miért 1851-ben, a második császárság alapításakor kénytelen volt Páris elhagyni. Amerikába ment s mikor innen Párisba visszatért, kezdte földrajzi irodalmi munkásságát. Politikai elveiért később is többször volt üldözés tárgya; s a communeben való részvétele, később pedig anarchista elveinek hirdetése miatt. A hetvenes években, mikor kisebb terjedelmű munkái révén már világhíre volt, fogott bele „A föld“ című nagy munkájába. Teljes kegyelmet nyerve, visszatért Párisba, de 1892-ben elfogadta a szocialista szellemű brüsszeli egyetem meghívását egyik tanszékére s ott is fejezte be életét.

1873-ban, mikor Magyarországon járt, a „Vasárnapi Ujság“ részletesebb cikket közölt a már akkor világhírű tudósról. Reclus akkor száműzött volt, a commune izgalmai még élénken éltek mindenki emlékezetében. A cikkirrónak, ki életrajzi adatokért fordult hozzá, a következő — szerény-

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

erősítő szer gyengélkedők, vérszegénységek és lábbadosók számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer. 10852

Külső is. Több mint 3500 orvosi vélemény.

J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.

Vásárolható a gyógyszerárakban filléres üvegekben 4 K 2.60, egész literes üvegekben 4 K 4.80.

Világhírű kitüntetett olmtól

Quargli.

Az első olmtól gépzeműi sajtógár, mely 1839. évben alapított, ajánl saját gyártmányából egy postai küldeményt bérmentve és utánvétellel 3 K 70 fillérért. Nagyobb megrendéseknél a legolcsóbb árak.

JOSEF MEIXNER, Olmtól, Bahnhof. 10821

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogkölesön Részv. társ.

Rodái: VI. ker., Andrásy-út 5 (saját házában).

Befizetett részvénye 10 millió korona. Elfogad betéteket 4%-os kamatozással, a 40%-os betétmentes-udól az üzleti felett. Leszámlított váltókat, előlegeket nyújt értékpapirokra. Magyar kir. osztályosjegyek felvásárló-helye IV. Ferenciek-tere 2. Kézi zalog-üzletei: IV., Károly-körút 18., IV., Ferenciek-tere és Irány-utca sarkán, VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., Üllői-út 6. sz. 10881

Sürgőnyczim Cartonage. Telefon szám 41-48.

DAVID KÁROLY ÉS FIA

doboz-papíráru és szab. fémkapocsgyára

Budapest, I., Mészáros-utca 38. szám. 10651

Gyárt: Papírtányért, bonboniert és jardinet-dobozokat. Sajátolt kerek dobozokat, légmentesen elszárhozó, összehajtható dobozokat pályák kötésgapot, stb. cs. magolásra. Hintődobozok, valamint házott lemez-csövek teászerinti nagyságban. Teásdobozok 1/2 kilogr.-tól 10 kilogr.-ig, valamint 6, 10 és 20 filléres tea csomagolásúak. Szekrénycsipke és kőpóráspapír legujabb szín és kivágásban.

Allandó kiállítás a fenti cikkekből a városiipeti iparcarnokban megtekinthető.

A már 53 év óta dicsegeteméltólag ismert, s a 71012. sz. Dm. leirat közzétételéig teljesen megfelelő

UJ-VUKOVARI

arczisztító kenőcs szepő, himlőhely, sümör, májfoltok, fakadékok, forrószági pürsenések, orrvörösségek és minden egyéb arczírívázások ellen, valamint az

uj-vukovari bőrtisztító szappan mely az arczenőccsel a használati utasítás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is viruló és fiatal kinézést kölcsönöz.

Egy nagy tégely ára 1 kor. 80 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. Utánzásoktól óvakodjunk! Csak Krajacovic által Vukovaron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajacovic, a készítő arczképe látható. 11332

Főraktár: Budapest, Király-utca 12 és Andrásy-út 26, Török József gyógyszerész-tára.

ségére is jellemző — sorokat írta a nagy francia tudós:

«Minthogy a «Vasárnapi Ujság» szerkesztője méltónak tartja, hogy velem foglalkozzék, tudassa vele, hogy a Dictionnaire des Contemporainsben egy kis jegyzet van rólam; a mint emlékszem, a számok és tények helyesen vannak adva. Csak azt kellene hozzátenni, hogy elég szerencsétlen voltam Páris azon polgárai sorában lenni, kik városukat átadatni látták a poroszoknak ügyetlen tábornokok által. Elmondhatja az is, hogy egyike voltam azon communeux vagy communardoknak, kik Versailles ellen védtek azt a jogukat, hogy maguk választásukat tisztviselőiket és megartsák fegyvereiket, mit megérdemeltek volt. Foglul esvén (április 14-ikén) Satoryba, később a pontonokra szállítva, egymás után vagy tíz fogságba vittem; végre 1872 januárjában egyszerű deportációra ítélte a St.-Germainben székelő hadi tanács. A francia és angol tudósok rokonszenve, a párisi földrajzi társaság közbenjárása februárban büntetésemet tíz évi száműzésre szállította le s itt vagyok most svájci földön, mindig munkás azon ügyért, melyet jónak hiszek: a munka és a kötelességek teljesítése által elérendő szabadságért.»

Hogy a magyar nyelvről és magyar nemzetéről mily szép, rokonszenves véleményt alkotott magának Reclus, személyes tapasztalatai alapján, mutatják egyik földrajzi művének következő sorai:

«A magyar nép szeretetreméltó, becsületes, komoly, kissé szomorúságra hajló; nyelve hangzatos, nagy szabósságú, formákban gazdag, harmonikus és mégsem túlságosan lágy, költői és mégsem gyermekes.»

* *

De Gerando Antonina, ki évek sora óta baráti összeköttetésben volt a nagy tudóssal, szerkesztőségünk fölkérésére a következő adatokat jegyezte fel róla s Magyarországhoz való viszonyáról:

1861-ben ismerkedtünk meg legelőször Reclus Elysével. Nagy rokonszenvenvel viseltetett a magyarok iránt; az 1848/49-iki események hatása alatt volt még. 1862-ben egy egész nyarat töltöttünk együtt Vascoeuil nevű kis faluban, Normandiában, hol Dumesnil Alfréd, a hírneves író, Michelet veje, lakott családjával. Mindenki külön lakott, emeletes paraszt házakban, de közösen étkeztek Dumesnil közös barátunk házában. A gyermekeket is közösen tanítottuk. Reclus Elysée a földrajzból tartott magas rőptű előadásokat. Annnyira nemes lélek volt, oly fenkölt, annyira nem törődött magával, már akkor is! Folyton csak másokért élt, másoknak tárta fel óriási tudományát, gyönyörű terveit, hogy az embereket jobbakká, boldogabbakká, nemesebbekké tegye. Minden emberi lélekhez kegyelettel közeledett, senki sem volt igen kicsiny, vagy igen szerény előtte. Az önmegtartózkodás szinte emberfeletti volt nála.

Esténként összegyűltünk, kicsinyek, nagyok és nemzeti dalokat énekeltünk, magyar dalokat is, a melyeket akkor a száműzöttek zengtek el, a midőn őszentalálkoztak, hogy maguk elé idézzék a kedves, szeretett hazát.

1873-ban Reclus Elysée eljött Magyarországra is, mert akkor írta nagy munkáját az általános földrajzról, és ha az adatok, a melyeket magának szerezhetett, homályosak vagy ellentétesek voltak, maga kereste fel a kérdéses helyeket, hogy saját szemével szerezzen bizonyosságot mindarról, a mi kétesnek tetszett neki.

Igy jött Erdélybe is Kendi-Lónára, hol kissé kipihent De Gerando és Teleki barátai közt. Azután körutat tett Erdélyben De Gerando Attilával. Felment a Retyezát tetejére is, a mi több napot vett igénybe, szabad ég alatt háltak, s gyalog tették meg az egész hegymásztást.

Reclus Elysée aztán még többször jött Magyarországra. Többször fordult meg Budapestben; mindig szeretett köztünk lenni; értette a magyar nemzet jellemét és boldognak érezte

magát köztünk. Kossuth Lajost is fölkereste volt egyszer Turinban és gyönyörű, felejthetetlen lapokat írt róla.

De Gerando Antonina.

HEINE DALAIBÓL.*

I.

Keljetek fel, régi álmok...

Keljetek fel, régi álmok,
Nyilj meg, szív, te balgatag!
Dalok kéje, bánat könnye
Büvösen patakzanak.

Megyek ki a fenyvesekbe,
Hol vidám forrás szökell,
Hol a büszke szarvas jár, kél,
S a jó rigó énekel.

Megmászom a hegyek ormát,
A zord szikla-hátakat,
Hol a szürke váromok fent
Hajnalfényben állanak.

Csöndesen majd ott ledülök
És eszembe jó a múlt,
Viruló ősz nemzetsége,
S dícsősége, mely lehullt.

A küzdőtért fű benőtte,
Hol a büszke férfi vitt,
S a legjobbakat legyőzve
Megnyeré a torna-díjt.

Gyopár himbál az áltányon,
Hol a szép hölgy akkor állt, —
S szemétől a büszke győztes
Viszont legyőzötté vált.

Győztes férfit, győző hölgyet,
Mind legyőzte a halál, —
A kaszának esont-lovagja
Mindnyájunkat lekaszál.

II.

A búcsuzó nyár.

A sárka lomb megredül
És hull a falevél, —
Minden, mi nyájjas, kedves,
Elhervad, sirba tér.

A ligetet beragyogja
Szomorú napsugár,
Ez a búcsúeső, melyet
Távozzán hint a nyár.

S szívemnek legmélyéből
Zokogni kényszerít;
A kép eszembe hozza
Válásunk perzeit.

Válnunk kellett, s én tudtam,
Hogy ez halál neked;
Én voltam az elbúcsuzó nyár
S te a beteg liget.

Pásztori.

A 30,000 DOLLÁROS ÖRÖKSÉG.

Elbeszélés.

(Folytatás.)

Írta Mark Twain. Angolból fordította S. A.

III.

Az a kis ujság, melyre Aleck előfizetett, minden csütörtökön jelent meg; Tilbury városából ötszáz mérföldnyi utat tett meg s szombaton érkezett Lakesidebe. Tilbury levele pénteken iratott s így ha a jöltévő azonnal meghalt is, az e heti számba már nem juthatott volna. De a következő hetibe már belejuthatott. Fosteréknek tehát csaknem egy egész hétig kellett várni, a míg megtudták, történt-e va-

* Mutatvány a jeles költőnek közelebbi kötetben megjelenendő Heine-fordításaiából.

lami az örökhagyóval, vagy sem. Hosszú, hosszú hét volt ez és ugyancsak feszült várakozásban tartotta őket. A házaspár aligha bírta volna kivárni, ha lelküknek nem lett volna meg a vigasztaló szórakozása. Láttuk azonban, hogy ez megvolt. Az asszony csak úgy halmozta egymásra a vagyont, a férj pedig költötte, — elköltött mindent, a minek elköltését a felesége megengedte.

Végre a váruva várt szombatnap megjött s vele a «Sagamorei Hetilap». Eversty Bennet asszony, Aleck barátjáné épen nála volt e nevezetes pillanatban; ez a derék hölgy a presbiteriánus pap felesége volt s valami könyöradományokat jött gyűjteni Fosterékhez. A beszélgetés hirtelen elhalt Fosterék részéről. Bennet asszony észrevette, hogy egy árva szót sem hallanak abból, a mit beszél, csodálkozva és sértődve kelt fel s eltávozott. Abban a pillanatban, a mint kinn volt a házból, Aleck möhöz leszállította az ujságról a címzsalmagot s az ő szeme is, Sallyé is, végigtutott a lapon a halálozási hírekig. Csalódás! Tilburyról szó se volt benne. Aleck bölcsőjétől fogva jó keresztény volt, de szüksége volt minden kötelességtudásra s a szokás hatalmára, hogy jámbor mosolylyal tudja mondani:

— Legyünk hálásak Istennek, hogy megkímélte őt és...

Sally ellenben felkiáltott:

— Az átkozott! Hogy az ördög...
— Ugyan Sally, szégyeld magad!
— Bánom is én! — kiabált a férj dühösen. — Hiszen te is azt érzed, a mit én, és ha nem volnál olyan gyalázatosan jámbor, elég becsületes volnál, hogy ki is mondd!

Aleck sértett méltósággal felelt:

— Nem értem, hogy mondhatsz ilyen igazságtalan és durva dolgot. Hogy lehetne valaki gyalázatosan jámbor!
Sally elröstelte magát, de igyekezett röstellkedését elrejtetni azzal, hogy más hangon kezdett beszélni.

— Nem akartam rosszat mondani, Aleck, nem gyalázatos jámborságot akartam mondani, hanem — hanem — izé — nohát, konvencionális jámborságot, — hisz tudod — hiszen érted, mit akarok mondani. Aleck — a — hát, ha használt árut adsz el új helyett, tudod, rossz szándék nélkül — csak úgy üzleti szokásból, merő hagyományból, csak úgy — tudod — az ördögbe is, nem találom a helyes szavakat, de hisz te tudod, hogyan értem, Aleck és nem gondolok semmi rosszat. Megmagyarázom még egyszer. Ha valaki...

— Eleget mondtál — mondta Aleck hidegen. — Hagyjuk ezt a tárgyat.

Belátva, hogy legyőzött, Sally nagyon megjuhászódott és elszégyelte magát. Aleck szeméből megbocsátás csillogott felé.

A nagy érdekesség, a legfőbb érdekesség jutott megint előtérbe, semmi sem szoríthatta volna háttérbe sok időre. A házaspár tovább elmélkedett arról, hogy mért nincs meg az ujságban Tilbury halála híre. Megbeszéltek minden lehetőséget, többé-kevésbé reményteljesen, de ott kellett végezniök, a hol kezdtek s belenyugodni, hogy a halálhír hiányának egyedüli oka csak az lehet, hogy Tilbury még nem halt meg. Ez a föltevés szomorúvá tette őket; ez a szomorúság nem volt szép dolog tőlük, de hát nem tehettek róla. Sally érthetetlennek találta ezt a kése-delmet, de Aleckből hiába próbálta kicsikarni a véleményét. A házaspárnak várni kellett a jövő heti ujságra, — Tilbury nyilván elhalasztotta a halálát, Ebben a véleményben maradtak. Mellőzték tehát ezt a tárgyat s mentek a dolgukra, olyan kedvvel, a milyennel mehettek.

Pedig tudtukon kívül rosszul itéltek meg Tilburyt. Tilbury megtartotta a szavát, úgy a hogy levelében írta; meghalt, még pedig teljes pontossággal. Már több mint négy napja meg volt halva, hozzá is szokott már a halálhoz; tökéletesen halott volt, mint akárki más a temetőben. Idején halt meg, hogy az e heti ujságba belekerüljön s csak véletlenségből maradt ki. Olyan véletlenségből, a milyen egy nagyvárosi lappal nem eshetik meg, de az afféle szegény kis falusi lappal bizony megeshik. Ugyanis épen lapzártakor a szerkesztő úr egy hordó málnaszörpöt kapott ajándékba a Hostetter-féle úri és hölgy-czukrászdától — s így Tilbury nekrológiának ki kellett maradni, hogy

beférjen az ajándékért való hangulatos köszönetnyilvánítás. Hogy, hogy nem, a nekrológ szedését aztán valahogy szétoldhatják a szedők, mert különben belejutott volna a legközelebbi számba, mert a «Sagamorei Hetilap» nem szokta pazarolni a kész szedést, ha csak valami baleset nem történik vele. Így tehát, akár tettett Tilburynek, akár nem, bárhol dühönghet is a sirjában, az mindegy, halála híre sohasem látta meg a «Sagamorei Hetilap» hasábjain a napvilágot.

IV.

Öt hét múlt el nagy lassan. A «Sagamorei Hetilap» pontosan megjött minden szombaton, de Tilbury Fosteréről nem volt benne soha egy árva szó sem. Sally béketűrése erre már fölmondta a szolgálatot; mérgesen mondta:

— Az ördög vigye a dolgát, hisz ez az ember sohasse fog meghalni!

Aleck nagyon szigoruan megdorgálta ezért s fagyos ünnepélyességgel tette hozzá:

— Hogy éreznéd magadat, ha most hirtelen meghalnál, abban a pillanatban, a mint ily büns megjegyzés szaladt ki a szádon?

Sally gondolkodás nélkül felelt:

— Akkor is örülnék, hogy nem maradt a begyemben!

A büszkesége sarkalta, hogy mondjon valamit s mivel okosabb dolog nem jutott az eszébe, hát ezt mondta. Erre aztán eloldalgott, hogy megszabaduljon a felesége szemrehányásaitól.

Hat hónap jött és múlt s a «Sagamorei» hallgatott Tilburyról. Ezalatt Sally többször tett czélzást, hogy szeretne már valamit tudni a dolgról. Aleck azonban hallatlanná tette ezeket a czélzásokat. Sally erre elhatározta, hogy kiböki egyenesen, a mi furja az oldalát. Azt az ajánlatot tette, hogy áruhában elmegy Tilbury városába s titokban tudakozdék. Aleck erőlyesen és határozottan ellene szegült a tervnek.

— Hogy gondolhatsz erre? — mondta. — Nincs elég dolgom, hogy még te rád is vigyázzom kell, mint valami kis gyereke, hogy bele ne menj vaktában a tűzbe! Itt maradsz, a hol vagy.

— De hiszen, Aleck, megtehetném, a nélkül, hogy valaki megtudja, biztosan meg tudnám tenni.

— Sally, Sally hát nem kellene kérdezősködni?

— Persze, de mit tesz ez? Senki se gyánítaná, hogy ki vagyok.

— Ugyan hallgass. Egy napon bizonyítanod kellene a végrendelet végrehajtói előtt, hogy sohasem tudakozdál. Mit tennél akkor?

Erről a részletről Sally megfeledkezett. Nem felelt semmit, — erről jobb volt nem beszélni. Aleck hozzátette:

— Nohát, verd ki ezt a fejedből és soha ne is gondolj rá. Tilbury ezzel tört vetted neked. Hát nem veszed észre, hogy ez csapda? Az ördög vigyáz és várja, hogy mikor fogsz a csapdába belépni. No, de csalódnál fog, — legalább, a míg én résen vagyok. Sally!

— Nos?

— Igéred meg, hogy a míg élsz és ha száz évig élsz is, nem fogsz tudakozódní.

— Jól van hát, — igérete meg Sally kelletnél sohajtra.

Erre Aleck megbékélt és így szólt:

— Ne légy türelmetlen. Jól megy a dolgom, várhatunk, nincs okunk sietni. Csekély biztos jövedelmünk folyton növekszik, a mi pedig a jövődö vagyont illeti, még nincs semmi baj, ezrivel, tizezrivel növekszik napról-napra. Nincs az egész államban család, melynek olyan kilátásai volnának, mint nekünk. Máris kezdünk gazdagságban uszni. Hisz jól tudod...

— Igazad van Aleck, csakugyan úgy van.

— Hát akkor légy hálás azért, a mit Isten értünk tesz és ne busulj semmit. Csak nem hiszed, hogy el tudunk volna érni ilyen mesés eredményeket Isten különös segítségével nélkül?

— Nem, bizonyára nem, — mondta Sally habozva. Aztán érzéssel és csodálattal tette hozzá:

— De ha arról van szó, kinek van elég esze arra, hogy megnyúzza az egész bőrt, azt hiszem, neked nincs hozzá szükséged senki segítségére.

— Ugyan hallgass! Tudom, hogy nem akarsz semmi rosszat, édes fiam, de úgy beszélsz, hogy az embernek már előre borsózik a háta, ha kinyitod a száját. Örökös rettegésben vagyok

Spits Sankor m. kir. honvédelmizsár százados eredeti felvétele.

THEA-OSZTÁS EGY VASÚTI ÁLLOMÁSON.

AZ OROSZ-JAPÁN HÁBORÚBÓL.

miattad és valamennyiünk miatt. Azelőtt nem féltém a mennydörgéstől, de most ha hallom...

A hangja elcsuklott, elkezdett sirni és nem bírta abbahagyni. Ennek láttára Sallynak majd megszakadt a szíve, karjába vette feleségét, becézte, csitította jobb magaviseletet ígért neki és töredelmesen bocsánatot kért. Komolyan megbátta, a mit tett s kész volt minden áldozatra, hogy jóvá tegye.

Titokban hosszasan és mélyen elgondolkodott a dolgról s elhatározta, hogy meg fogja tenni, a mi legjobbnak látszott előtte. Könnyű volt megígérni a javulást, a mint hogy meg is ígérte. De használ ez valamit? Nem, ez a haszon csak pillanatnyi. Ismerte saját gyöngeségét s búbanatosán vallotta be önmagának, hogy nem bírja megtartani ígéretét. Valami biztosabbat és jobbat kell kitalálni s ki is találta. Drága pénzen, a mit fillérjével kuporgatott össze, villámhárítót csináltatott a házára.

Legközelebbi alkalommal visszatesztelhőjába. Micsoda csodákat mivel a megszokás! És mily gyorsan és könnyen szokik az ember hozzá valamihez, — akár jelentéktelen kis szokáshoz, akár olyanhoz, a mely egészen átalakítja lényét! Ha véletlenül egymásután néhány éjszaka fölébred az ember két órakor, oka van nyugtalanzkodni, mert minden ismétlődés szokássá teheti a véletlent. És csak egy hónapig igyék az ember wiskyt — no, de ezeket a köznapit dolgokat tudja mindenki.

A légvár-építés szokása, az ábrándozás szokása, — hogy megnövekszik! Micsoda óriásivá lesz, hogy oda menekülünk várásához minden szabad percünkben, hogy duskálunk benne, elmerítjük bele lelkünk, megrészezzünk csálóka árnyképeitől! És mily hamar keveredik össze álom-életünk és valódi életünk annyira, hogy meg se mondhatjuk, melyik az egyik s melyik a másik.

Aleck és Sally nemsokára előfizettek egy chikagói napilapra és egy börze-tudósítóra. Ezeket a lapokat az asszony — egyedül csak a pénzügyi részre figyelve — tanulmányozta, olyan áhitattal egész héten, mint a hogy vasárnap a bibliát szokta olvasni. Sally nem győzte eléggé bámulni, mily gyorsan és biztosan fejlődött s tárgult ki felesége üzleti lángese.

Nagyon kevés hónap alatt nagyszerűen kifejldött Sally és Aleck képzelődése. Mindennapi gyakorlat adott valamit a két gépezet hatásosságához. Következéleg Aleck sokkal gyorsabban szerzett képzeltebeli pénzt, mint a hogy eleinte álmolta volna és Sally szakértelme a fölőleg elköltésében lépést tartott vele. Eleinte Aleck tizenkét hónapot szánt a köszönbányarészvé-

nyeknek, hogy kifizessék magukat és vágyakozott, hogy ez a határidő megrövidüljön kilenc hónapra. De hát ez még gyerekség volt, egy oly képzelet műve, a melynek még nem volt iskolázottsága, tapasztalata, gyakorlata. Ez is csak hamar megjött, mire a kilenc hónap elmúlt és a képzeletbeli tizezer dolláros befektetés visszatért háromszáz százalékos kamattal. Nagy nap volt ez a Foster-párná nevére. Szótlanok lettek az örömtől. Szótlanok voltak más okból is: a pénzpiacz hosszas tanulmányozása után Aleck nemrég, félve és remegve kockázta tette egy merész vállalatban az örökség többi húszezer dollárját is. Lelki szemével látta, mint nő mind magasabba ez a pénz, lépésről-lépésre, mindig kitéve annak a veszélynek, hogy egyszer csak lezuhan, — míg végre nem birt többé aggodalmával — még új lévén neki az ilyen kockázatos vállalkozás — és képzeletbeli bankárjának képzeletbeli-rendeletet küldött képzeletbeli táviró útján, hogy adja el a papírjait. Azt mondta, hogy negyven ezer dollár haszon elég. Az eladás napja ugyanaz volt, a mikor a szín-vállalat visszatért gazdag nyereségével. A mint mondtam, a házaspárnak elélt a szava. Megdöbbenve, zavartan ültek ez este, igyekezve fölérni észszel azt az óriási dolgot, hogy most kerek százezer dollárjuk van pengő képzeletbeli pénzben. Pedig csakugyan úgy volt.

Ez volt az utolsó eset, hogy Aleck megjéjdt holmi spekulációtól, legalább hogy annyira megjéjdt, hogy ne tudott volna miatta aludni s megsápasztotta volna orcáját. Ilyen többé nem fordult elő.

Valóban, nevezetes este volt ez. A házaspár lelke fokonkint télt el azzal az öntudattal, hogy gazdagok lettek s aztán kezdték elhelyezni a pénzüket. A ki az álmodozóknak szemével nézett volna, látta volna, mint tünik el a szegényes kis házuk s mint lép helyébe egy hatalmas kétemeletes épület kovacsolt vas kerítéssel körülveve; látta volna, hogy három-lámpás gázcslár nő ki a szoba mennyezetéből, látta volna, hogy a csinos, egyszerű függönyből brüsszeli csipke lesz, melynek arasz másfél dollár, látta volna eltűnni a közönséges kályhát s finom minv kandallóvá válni, vastag üveg ablakokkal. És látott volna más dolgokat is, köztük a kocsit, lovat, a kürtökálapot, stb. stb.

Ettől az időtől fogva, ámbár a leányaik és a szomszédok csak a régi faházat látták még mindig, Aleck és Sally számára kétemeletes palota volt és nem mult el éjjel, hogy Aleck ne boszankodott volna a képzeletbeli gáz-számlák miatt és ne kapta volna vigaszul Sally könynyelmi szavait:

OROSZ KATONÁK ÉS LOVAIK BESZÁLLÍTÁSA A VASUTI KOCSIKBA.

— Mit törődöl vele? Hiszen telik nekünk! Mielőtt lefeküdtek volna, azon az estén, hogy gazdagok lettek, elhatározták, hogy ezt az eseményt meg fogják ünnepelni. Estélyt rendeznek, — ez volt a tervük. De hogy magyarazzák ezt meg leányaiknak és a szomszédoknak? Nem hozhatták köztudomásra azt a tényt, hogy gazdagok lettek. Sally szerette volna ezt megtenni, de Aleck nem vesztette el a fejét és nem egyezett bele. Azt mondta, hogy bár a pénz olyan biztos, mintha már a zsebükben volna, mégis meg kell várni, a míg csakugyan a zsebükben lesz. Ehhez a politikához ragaszkodott és nem akart tőle tágtani. A nagy titkot meg kell tartani, el kell rejtteni a leányaik elől s mindenki más elől.

A házaspár zavarban volt. Ünnepet kell rendezniük, de ha a titkot nem árulják el, mely jogszímen rendezzenek ünnepet? Három hónapig nem volt esedékes senkinek a születésnapja. Sally már elvesztette a türelmét a sok fejtörésben. Végre eszébe ötlött valami, egész hirtelenül. Egyszere kín voltak a zavarból: meg fogják ünnepelni Amerika fölfedezését. Pompás ötlet!

Aleck valósággal büszke volt Sallyra, azt mondta, neki ez soha sem jutott volna eszébe. De Sally, bár újjongott örömeiben a bók miatt s maga is hámulta magát, szerényen azt mondta, hogy hisz ez eszébe juthatott volna akárkinek, nincs benne semmi nagyszerűség. Aleck büszkén rázta a fejét s ezt mondta:

— Ugyan úgy-e! Hogy még akárkinek eszébe jutott volna! Például Hosannah Dilkinsnek! Vagy talán Peanut úrnak! Ugyan ne mond! Csak próbálták volna meg, szeretném látni! Egy negyven holdas sziget fölfedezésére ha tudtak volna gondolni, nem hogy Amerikára, egy egész kontinensre! És ha megszakadtak volna, se jutott volna eszükbe!

A derék asszony tudta, hogy Sally okos ember s ha hitvestársi szeretetében kissé túlozta is okosságát, ez bizony kedves és megbocsátható hiba volt tőle, — megbocsátható a forrás miatt.

(Folytatása következik.)

EGY MAGYAR HONVÉDTISZT MANDZSURIÁBAN.

A magyar honvédség egyik kiváló képzettségű tisztje, Spails Sándor huszárkapitány, tanulmányozás céljából nyolcz hónapon át tartózkodott a mandzsuri orosz hadseregben, mely idő alatt felettébb sok, igen érdekes tapasztalatot volt alkalmá szerezni. Érdekes fényképeket is vett föl a csaták színhelyén, melyekből most közlés végett szives volt lapunknak néhányat átengedni.

A nagy útra tavaly novemberben indult el Budapestről Pétervárra, hol a szükséges engedélyt, hogy a harcztérre utazhassék, megkapta. Úgy Pétervárott, mint Oroszországban mindenütt, rendkívül előzékenyen, szives vendégszeretettel fogadták. Mindenütt tapasztalta, mily meleg szeretettel viseltetik a nemzet minden rétege a harcztéren levő katonák iránt; a téli palotában, a legelőkelőbb szalonokban ép úgy dolgoztak, varrtak a hölgyek a sebesültek számára, mint az egyszerű polgári hazakban. Wagon-számra küldték a meleg ruhákat s egyéb holmikat a harcztérre, de sajnos, a jótékony küldemények nagy része a hivatalnokok hanyagsága, rendtelensége miatt, nagy részben későn, vagy sohasem jutott el rendeltetése helyére.

Útközben a katonai vonaton is mindig nagy szíveséget tapasztalt a magyar kapitány nem csak az orosz tisztek, hanem a közemberek részéről is, a kik mindig szives figyelemmel voltak iránta s örömmel megosztották vele élelmiszereiket is.

Épen a szandepui csata idején érkezett meg Spails kapitány az orosz főhadiszállásra, iszonyú időben.

OROSZ ZÁSZLÓALJ INÁDKOZÁSA CSATA ELŐTT.

KÉPEK AZ OROSZ-JAPÁN HÁBORÚBÓL. — Spails Sándor m. kir. honvédhuzár százados eredeti felvételei a harcztérről.

Hogy milyen a mandzsuri tél, — mondja, — azt leírni nem lehet s e borzasztó időnek nagy szerep jutott úgy a szandepui, mint a mukdeni csaták elődélésénél. Az időjárás ugyanis mind a két alkalommal a japániaknak kedvezett. Kivált a mukdeni mérközés utolsó napján, a mikor az oroszokkal szembe fújt a porvihar, a földkerekség legrémesebb orkánja. Mandzsuriában ugyanis csak az éjszaki részeken van hó, délen legfőkébb a hegyek tetején. Ha aztán, a mi rendes dolog, déli szél fú, akkor a Hunho és Liaoho partjairól iszonyú erővel hajtja föl a sajátos port. A porvihar a japánit segítette, mert akadályozta az orosz hírszerző járőröket, hogy az ellenséges csapatmozdulatokról áttekintést nyerhessenek.

A szandepui csata, mint tudva van, a nagy orosz támadó hadművelet első döntő lépése volt, a mely azonban nem sikerült. Az orosz had hiába akarta bevenni Szandepu, nem birt a roppantul megerősített faluval. Különösen a japániak lépészetes tüzelése — a melynél a tűzvonalak egymás fölött vonulnak el — bizonyult borzalmas hatásúnak.

Grippenberg tábornok néhány nappal később meg akarta ismételni a támadást. Kuropatkin ezt határozottan ellenezte, tekintettel az iszonyú hidegségre s azokra a roppant veszteségekre, a melyeket az orosz sereg szenvedett. Egyetlen napon négyezer sebesült lett a hideg áldozata. Még szerencsésebb voltak azok, a kiknek szőlőjanka (földi kunyhó) jutott, a hol némi menedéket találtak.

A szandepui csata után csaknem teljes egy hónapig farkasszem nézett egymással az orosz, meg a japáni a Saho mentén. Ez alatt bőven talált Spails kapitány alkalmat rá, hogy az orosz hadsereget alaposan megismerje. «Maguk a katonák — beszéli a magyar huszárkapitány — sok hibájuk mellett is jó benyomást tettek reám. Ruházattal, élelmiszerekkel kitűnően el voltak látva mindig. Az efféle panamak hírei határozottan valótlanak. Az emberek egészségi állapota általában nem adott okot elégedetlenségre. E tekintetben sokat tett az, hogy a katonák bőségesen kaptak teát, a mi melegítette testüket s a rozsvivőzár káros hatását is

OROSZ TISZTEK A KHINAJAKNÁL LOVAKAT SZOROZNAK.

csökkentette. Már útközben minden állomáson nyújtottak fel a katonáknak forró teát kannákban s így a roppant hideget sokkal könnyebben viselték. Azt is meg kell czáfolnom, hogy a mukdeni csata előtt már óriási lett volna a csüggedés, a fejtelenség. A haditudósítók, kik csak nagyon távol tartózkodhattak a harcztérrel, rendszerint csak az utóhadakról irtak részletesen. Azoknál pedig tényleg túlságosan vidám élet folyt. Szó sem lehet azonban arról, hogy a seregnél, vagy épen a főhadiszálláson lelkiismeretlen, kicsapongó életmód folyt volna. A harcztérben vodkát (pálinkát) egyáltalában nem lehetett találni. Sem tisztek, sem közemberek nem ihattak szeszes italt.

Az orosz katonaságról a hozzá intézett kérdésekre a következőképp nyilatkozott Spails kapitány:

— A legtöbb tiszt intelligens, többé-kevésbé művelt férfi, világias modoru, de — sajnos — nem megfelelő a modern katonai képzettségük. A közemberek a világ legderekabb katonái közé tartoznak. Ha mesterségesen benne nem hagynák őket a legsötétebb tanulatlanságban! Roppant vallásos, jó fiúk. Egy csésze teának úgy tudnak örülni, mintha a kínesekek volna. Minden étkezés előtt imádkoznak s mielőtt a tűzbe indulnának — megadásal, lemondó nyugodtsággal — megemelik sapkájukat, csókolják a szentképet, még egyszer keresztet vetnek, imádkoznak. Megteszik ezt közvetlenül szuronyroham előtt is.

A CSATA UTÁN A GAUTULIN-SZOROSBAN.

KÉPEK AZ OROSZ-JAPÁN HÁBORÚBÓL. — Spails Sándor m. kir. honvédhuzár százados eredeti felvételei a harcztérről.

Monoky Gyula m. a. v. mérnök főnöke.

A KOLOZS-ALAGÚTI ÁLLAMVASÚTI ELEMI ISKOLA ÉVZÁRÓ VISZGÁJÁRÓL.

— Minő hatás mutatkozott rajtuk a nagy csatavesztések után?

— Egyáltalán semmi. Még akkor sem vettem észre mély hatást, a mikor a világra szóló mukdeni katasztrófa bekövetkezett. Közönyösen mentek a halálba is.

— Hát Port-Artur eleste nem rémítette meg őket?

— Már csak azért sem, mert a katonák nem is tudtak semmit a kikötő-nyugati kapitulációjáról. A tiszték nagy része elől is el tudták titkolni a rémhírt.

— Mi akkor a demoralizációról elterjedt határozott hírek alapja?

— Annyi, hogy az orosz forradalmi párt, a melynek titkos kezei tényleg bámulatosan hosszúra nyulnak, akart a katonákra hatni lázító proklamációkkal. Csak hogy ezekből nem jutott a harcosok közé egy darab sem. Karbinban már fölfedezték a veszedelmes rakományt, negyven pud súlyt íratott. Még a határőrség elkobozta. S így történt a többi proklamáció-szállítmánnyal is. Csak később, legutóbb sikerült a hadsereg körébe juttatni lázító iratokat, de ezeket már az anyaországból hozott új tartalékok olvashatták csak.

A mukdeni esata valódi katasztrófa volt, de az túlzás, mintha az egész sereg szétszaladt volna. Egyik hadállásról a másikra vonultak vissza, sőt Rennekampf tábornok csapatai, — a melyekkel ekkor Spaits kapitány is volt, — fényesen kitarítottak.

Az oroszok még mindig bíznak a győzelemben. Azt mondják, hogy pótolták a veszteségeket. Ezernyi ezer ember halálával nem törődnek, hiszen került új gyűjtőtellek. «Még két esztenéig is kibírjuk a háborút, a mit a japánai aligha mondhatnak el magukról, ha eddig voltak is sikereik.» Ezt mondják az oroszok s még többet, önértésében. De a hozzáértők, a kik a múlt hónapok eseményeit közvetlenül szemlélhették, más véleményben vannak.

Spaits Sándor kapitány április végén indult haza a harzteréről. Teheránban találkozott egy régi ismerősével, egy orosz ezredessel, a ki valamikor Magyarországon járt hadgyakorlaton s annyira megszeretett bennünket, hogy magyarul is megtanult. Jókait, Mikszáthot ép úgy megmutatta könyvtárában, mint Tolsztojt.

terveikről, készülődéseikről, összeköttetéseikről megtudott, a legnagyobb érdeklődésre és figyelemre tarthatnak számot.

Egy közönséges négyzet alakú levélpapír, rajta a genfi kereszttel, mint a melyeneket a Vörös-kereszt sorsjegyeken látunk, — ez hivatalos pecsétje az európai nagy forradalmi egyesületek központi bizottságának, mely ez idő szerint működési terét teljesen Oroszországba tette át. Azok között az egyesületek között, melyekből ez a központi szervezet áll, harminczöt év óta első a szociáldemokrata párt, Genf székhelyvel. Ennek tagjai nagyjából gyári munkások s bár alosztályaik Oroszország minden városában vannak, meg kell jegyezni róluk, hogy ez alkalommal nem vettek részt a sztrájkmozgalomban s vezérek semmit sem tudtak január 8-ig Gapon ezéjáról.

Második e szervezetben a forradalmi szociálisták pártja, Páris székhelyvel. Oroszországi újságjuk az «Iskra». Ez kitűnően van szervezve a harcra, nagy mennyiségű bombával rendelkezik különböző központjaiban és már is számos tisztviselő és miniszter halálát okozta. Ügynökei főképp a parasztság közt forgolódnak. A legutóbbi események alkalmával felkínálták segítségüket a sztrájkolóknak, de Gapon nem fogadta el.

Harmadik párt az Oszvobodnie, mely szintén ad ki lapot, melynek orosz kiadását Párisban nyomják. E szervezet fentartásához a zensztrók tagjai 50,000 rubellel járulnak.

Vagyona különben mindhárom pártban van, de szövetségük dacára, azt eddig nem egyesítették, a mi főleg a leggazdagabbakon múlt közöttük, melynek tagjai túlnyomólag orosz zsidók.

Tudva, hogy sikeresen forradalmat támasztani ma már alig lehet a hadsereg és a haditengerészet nélkül, a forradalmi szociálisták külön szervezeteik van ezeknek megnyerésére. Kiválasztanak bizonyos ezredeket s rőpártokat osztanak szét közöttük, melyeket a legények hűgái és egyéb nőrókonai révén csempésznek be hozzájuk. Sok katonát löttek már agyon ezek olvasásáért.

De még rohamosabb elterjedésnek örvend a forradalmi irodalom propagandája a tengerészetnél, a hol e célból különböző eszközöket használnak, s hogy mily eredménytel, megmutatta a «Knyaz Potemkin» legénysége. Az Oszvobodnie lapot ad ki, mely pontosan beszámol a katonák és tengerészek minden büntetéséről, természetesen jól kiszinezve. Ez a nyomtatvány, bár szigorúan el van tiltva, mégis számos példányban forog a katonák közt.

Sikerült a forradalmároknak a rendőrség egy csekély, de hasznos töredékét is megnyerni a maguk ügyének s ez lehetővé teszi nekik, hogy dacára a szoros útlevel-kényszernek, ügynökeiket mindenfelé szerteszét küldhessék az országban. A rendőrség ebben a leghatékosabb módon áll segítségükre. A határ némely pontjain a titkos szervezetek oly jól végzik munkájukat, hogy embereiket a legkisebb nehézség nélkül juttatják keresztül a határon meg újra vissza.

Hihetetlen mértékben haladt előre a nép fölfegyverkezése is, különösen revolverekkel. Ezekből rengeteg mennyiséget vittek már is be Oroszországba, de sokat osztanak szét a forradalmi pártokhoz tartozó tiszték is. Ugyanily módon töltények is könnyen szerezhetők.

Hanem a forradalmárok legfélelmeesebb fegyvere mégis a Bresant-bomba, a melyen már is sok ezer van szétosztva európai Oroszország különböző pontjain. Ezek mindegyikének megvan már a maga kiszemelt áldozata. A Szergiusz nagyhercegnek szánt már végrehajtottá véres feladatát. De azonkívül legalább még háromnak biztos gazdája van; ezek Pohjedenoszev, a szent zsinat elnöke, Trepov és a cár.

A cár ellen legutóbb elkövetett merénylet kísérlete azonban nem ezekből a forradalmi körökből ered. Ez a gyerkecsiny, melynek éretlenségén a tapasztalt forradalmárok csak nevettek, három fiatal gornyai tanulóknak volt a műve, kik saját elhatározásukból cselekedtek s két bombát robbantottak fel, melyek közül egyiket később egy, a Névába belefagyott bárka oldalába találtak meg beleékelve. A Gapon által vezetett sztrájkmozgalom is a forradalmárok tudtán kívül történt, sőt el lehet bízást mondani, terveikkel nem is vágott össze. Korai volt.

A KOLOZS-ALAGÚTI ÁLLAMVASÚTI ELEMI ISKOLA.

A magyar államvasutak nemzeti hivatást is teljesítenek azzal, hogy több helyen saját alkalmozottai gyermekei részére a közoktatási kormány támogatásával elemi iskolákat tartanak fenn. Különösen nemzetiségek által lakott vidékeken fontos ez, pl. Horvátországban, az erdélyi részek oláhok által lakott vidékein, s a felvidék tót lakosságú tájain. Ez iskolák buzgó terjesztői a magyar nyelvnek, a mellett hogy jól megválogatott, képzett tanítóik egyéb tárgyak tanítása terén is szép eredményt működnek. Egyebek között Kolozs-Alagúton van ily államvasúti elemi iskola, mely most már huszadik tanévét töltötte be fennállásának s melynek az elmúlt tanévben öt elemi osztályban 65 túlnyomó részben román nemzetiségű fiú és leány növendéke volt, köztük 40 olyan, a ki állandó ellátásban részesült. Az iskola évről-évről a szülők és Kolozsvar nagyszámú érdeklődő közönsége jelenlétében június 29-ikén volt.

Képünk az iskola előtt a tanuló gyermekeken kívül az iskola gondnokságát, tanítóját, kézimunka tanítónőjét is bemutatja, és pedig balról jobbra az első sorban ülnek: *Polgár Frigyes* mérnök, dr. *Langer Aurél* vasútigazgatósági vizsgálóbiztos, dr. *Füzess Lajos* fogalmazó, *Kreszta József* főmérnök, *Jármay Béla* üzletvezető, a gondnokság elnöke; *Havass Gyula* főmérnök, *Fodor János* ellenőr és dr. *Szilágyi János* iskolaorvos, gondnoksági tagok. Mögöttük középen állnak: *Jánossy Pálné* kézimunka-tanítónő és férje, *Jánossy Pál* tanító.

OROSZ FORRADALMI SZERVEZETEK.

A «Westminster Gazette» szentpétervári tudósítója rendkívül érdekes képet adja egy angol folyóiratban azoknak a bekövetkezendő eseményeknek, melyekre feszült figyelemmel tekint most a világ. Czikkei, melyeket most közzétesz, Oroszországban léte alatt nem láthattak napvilágot, mert az orosz cenzúra legtöbbször visszatartotta sok más sürgőnyvel együtt. A tudósítónak alkalma nyílt a forrongások vezetőivel személyesen érintkezni s az, a miket

SZIGONY-ÁGYÚ A CZETVADÁSZ HAJÓN.

KÉPEK NORVÉGIÁBÓL.

ÓRIÁSI CZETHAL PARTRASZÁLLÍTÁSA.

Csak mikor már oly rendkívüli arányokat kezdett ölteni, akkor vettek tudomást róla a forradalmi pártok és siettek támogatására, de részük az egész mozgalomban igen jelentéktelen volt.

Most azonban minden arra látszik mutatni, hogy a komoly forradalmi pártok is elszánták magukat, hogy kilépnek a cselekvés terére. A hadsereg és haditengerészet egy része, a mint láttuk, meg van nyerve. Még a legmészelebbek is nyíltan hangoztatják, hogy most már csak a cár, vagy a forradalom vehet véget a háborúnak. Az egyetlen nehézség még a szükséges pénz előteremtése volna, mert egy forradalomnak oly nagyarányú szervezése sok millióba kerülne. Az orosz forradalmi mozgalom egy vezető embere ismerte be a multkoriban Szent-Pétervárot, hogy legalább is 15,000,000 rubelre volna szüksége.

A most folyó háború kétségtelenül sok elégtelennel szaporítja a forradalmárok táborát. Igaz, hogy ezek nagy részét eltérítene a forradalom ügyétől az, ha a cár békét kötne. Másokat viszont az engesztelne ki, ha a cár alkotmányt adna, de mindkét esetben igen komoly aggodalomra ad okot, hogy a háború befejeztével elhagyott tüzhelyeikhez visszatérő hadsereg néve a feldúlt otthon látása, párosulva a vereség keserű érzetével, s a rájuk váró nyomorral elég erjesztő anyagot hagy hátra a szívekben arra, hogy komolyan tartani lehessen a szenvedélyek kitörésétől.

Nem kicsinylendő e mellett az orosz intelligenciának mind erősebb szereplése sem a forradalmi eszmék terjesztésében. Nem egyes elvakult rajongók, hanem a birodalom leghigadtabban gondolkozó emberei lettek legutóbb testestől-lekeltől hívei a forradalom ügyének. Ezekben semmi sincs már az obligát összeesküvő-typusból; derült, képzett tudósok, hideg, számító üzletemberek, ügyvédek, tanárok vannak sorak között. Egyik legszívesebben látogatott összejöveteli helynek egy petersvári egyetemi tanár díszesen berendezett lakása, a legdivatosabb negyedek egyikében, melynek tulajdonosa egy világius modorú, öt nyelven beszélő és író, teljesen modern ember, kinek tudományos hivatás csak a tervei falain végig húzódo könyvállványok, tele rakva a legjelesebb művekkel és folyóiratokkal, árulják el.

Ezer és ezer rubelt gyűjtöttek már össze aláírások útján a forradalmi központi bizottság vörös-keresztes felhívásaira a legutóbbi véres utcai jelenetek áldozatainak javára, a petersvári vérfürdő óta, azon a nevezetes vasárnapon, a melyen fegyvertelen munkásokat kaszaboltak le, a város elsőfőtettedt s a telefon-szolgálat is három óra hosszat fennakadt egy jól öltözött ember terfája következtében, a ki egyik központi telefonhívatalba lépve be kezében egy csomaggal, elhittette az alkalmazottakkal, hogy az bomba, s ha szét nem menne, odacsapja a padlóhoz, mely fenyegetésre mind szétszaladtak.

De bizonyos, hogy az igazi Bresant-bombák sem soká váratnak magukra. Ezek jókora narancsnagyságúak s lyddittel vannak megtöltve. Üres hüvelyeket már szétszórtak sokfelé. Megtöltésük aztán könnyen megy. A pikrin-sav

olcsó s bármely vegyszeti gyárból hamar beszerezhető és nagy mennyiségben. Víz is mindenütt lehet kapni, a többi egyszerű dolog, mert az elkészítési utasításokat is ezrenként nyomatták ki és osztották szét.

Képzeltük el már most ezeknek a bombáknak rettentő pusztításait egy adott jelszóra. Egy-két ily «narancs» óvatosan a világító művekbe hullatva, a város egyszerre elsötétedik, s a pokol minden ördöge felszabadul. A villamfejlesztő-telepekbe csempésze be, minden közlekedés egyszerre fennakad. Ha a posta- és táviradivitalokban helyeznek el belőlük egyet-kettőt, a külvilággal való minden érintkezés megszakad. Elég egy-kettő a pályaudvarokon is, hogy a menekülés minden lehetősége meghiusuljon. Néhányat a vízművekben rejtenek el s egy egész város a szomjúsággal küzd. A pékműhelyekben szórnak szét belőlük s mindenkit éhhalál fenyeget.

Mindezekből láttunk már némi kóstolót a petersvári, lodzi, odesszai zavargásokban, de ez még semmi, a komolyabbja alighanem ezután következik.

KÉPEK NORVÉGIÁBÓL.

Irta dr. Ráth István.

II.

NORDLAND.

Trondhjem fölött kezdődik Norvégia sarkvidéki része: a fenséges, de rideg Nordland. Órák hosszat halad a hajó fölfelé, a nélkül, hogy egy magános kunyhó, vagy csak egy halászbárka is vetődne eléje. A parton lassanként elfogynak a csenevész bokrok, egyre ritkább, kevesebb lesz a hegyoldalon zöldelő gyepek sűrűsége; nem látni mást, mint kopár bérceket és apróra zúzott sziklatörmelékét.

Kisérletes némasággal sorakozik egyik hegy-csoport a másik után, mint annak a rejtelmes hatalomnak komor hadserege, mely ott trónol az éjszakai sark titokzatos birodalmában. A hó nem bír teljesen megolvadni nyár közepén sem, fehér foltjai lenyúlnak egészen a tenger színéig s a hegynervegen, mint valami évezredek előtt megvetett, kényelmes nyoszolyában, zöldes pislogással szunnyad az óriás glecsér. Az Alpekekben csak körülbelül 2000 méter magasságig ereszkednek alá a glecserek, azon alul a nap hevetől s a langyos szelektől megolvad, eltűnik a jég. Itt azonban mélyen lenyúlik a glecsér a völgybe, mintha ezzel is csalogatni akarná Norvégia a turistákat, kiknek csak egy rövid sétát kell tenniük a hajóállomástól, hogy elérjék a jégmező alsó szélének összehasadozott szikláit. Néhol egész a tengerig omlik alá óriás jégzuhatag gyanánt, mint a hatalmas Svartisen, Norvégia legnagyobb glecsere. Fönn a fjelden beláthatatlan tengerként fehérlik a jéges hótömeg, melyből e följölyom táplálkozik; területét többre becsülik 1000 négyzetkilométerrel, tehát körülbelül akkora lehet, mint Esztergom vármegeje.

Csodás formájú szirt-óriások merednek ki a

vizből, félszemű óriásként bámul a tengerbe a különös Torghatten. Minő ösmeretlen erő lehetett az, mely így áttűtötte derékon a hegyet! A néprege úgy magyarázza a dolgot, hogy Ódin isten beleavatkozott az óriások csatájába, egyiket kővé változtatta s a másikat belesújtotta a tengerbe, csupán nyíllal átlótt kalapja maradt fönn s lebeg azóta is a vízszínen.

Kevésell a Torghatten fölött ágyulövessel jelzi a hajó, hogy átléptük az éjszaki sarkkört s bejutottunk a hivatalos jégvilágba. De a természet olyan, mint a jó édesanya: mikor büntet, sem tud kegyetlen lenni. Jóságos kezének intésére meleg áramlatok indultak meg a tenger mélységeiben Norvégia partjai felé s délnyugatról erre vette útját a szél, úgy, hogy az északi sark démona nem tudott teljesen erőt venni a vikingek országán. A hetvenedik szélességi fok alatt, tehát egy vonalban Grönland örökös jégével és Szibéria éjszakai hómezőivel, fekszik Hammerfest, a világ legészakibb városa. Szibériában télen megfagy a higany a hőmérőben, ide azonban langyos esőt hajt a szél az egyenlítő vidékéiről, úgy hogy a tenger állandóan jégmentes.

Azért az oceán örökké háborog, az időjárás zord és viharos, de mégsem annyira kegyetlen, hogy az emberi szervezet el ne tudná viselni. Nehéz élet folyik a tromsói és hammerfesti kicsiny faházakban, de már az is csodája a természetnek, hogy itt egyáltalán emberi élet lehetséges. Hammerfestben november 18-ikán lemegy a nap s csak január 23-ikán jelenik meg újra az égen; közben a sarki éjszaka sötétsége őrli meg a várost s az utcákon szünetlenül égnek a villamos ivilámpák. A mi idegeink elpusztulnának itt a napfény utáni hasztalan sóvárgásban, de a kemény norvég nem tud kifogni sem a tenger erőszakos dühöngése, sem a komor sötétség. A legkisebb halászkunyhóban is előkerül ilyenkor a könyv s a véget nem érő éjszaka homályában világosságot gyújt az emberi szellem ragyogása. Irástudatlan norvég nincs.

S ennek a zord vidéknek is megvannak a maga kincsei, melyeket az ember nem hagyhat kiaknázatlanul a létért folyó nagy küzdelemben. Az állatok világa ép oly gazdag és változatos, mint az egyenlítő palmái alatt, csak a káprázatos színpompá halványodik egyszerű szürkeséggé.

Némely magános kősziklán milliányi tömegben tanyázik a búvármadár temérdek faja, a dunna-lúd és a rablósrály; s a közelgő turista-hajó ágyujának dörrénésére hófelhőként rebben föl a megzavart madártársadalom. Ilyen sziklából jól megél a tulajdonos; okos gazdálkodással szedi el a tojásokat s gyűjti össze az elhullott pihét. A dunna-lúd tollából készülnek azok a remek takarók, a melyeket drága pénzért vesz meg az angol turista.

A tenger a halaknak mérhetetlen tömegét táplálja; csodás élet lüktet a vizek mélyén s tán sehol a világon nincs akkora változatosság a halak országában, mint a hol ezernyi fajta-juk nyüzög.

A mi nálunk az aratás, az Norvégiában a nagy

januári halászat, mikor az ivó tőkehal elhagyja az Atlanti oceán mélységeit és betér a Vestfjord sekélyebb vizébe. Még sűrű hóréteg takarja a Lofoten bergeit, mikor a norvég halászok elindulnak a nagy fogásra. Körülbelül 30,000 ember sereglik ilyenkor össze vagy 8000 nagy dereglyén s ez a rengeteg ember önmaga tartja fenn a legszigorubb rendet. Minden hajó legénysége választ magának egy főnököt, a ki felügyel arra, hogy megtartsák a szigorú rendet, melynek egyik alaptörvénye, hogy tilos a pálinkaivás. A hal oly tömegekben özönlik a fjordba, hogy minden dereglyére jut átlag 5—6000 darab. Volt rá eset, hogy csupán a Vestfjordban januártól áprilisig 40 millió tőkehalat fogtak ki! S a tenger egykedvűen tűri ezt a zsákmányolást; gazdagsága oly kimeríthet-

szerezése költséges és gyakran hetekig elkalandozik a hajó a Jeges-tengeren, míg az árbozókosárban ülő őrszem jelt nem ad a szigonykezelőnek, ki a hajó orrán áll készenlétben a szigonyágyú mellett. Gyorsan kell felhasználni azt a pillanatot, mikor a cethal széles háta felbukkan a vízből, azért most már nem esónakon közelítik meg, hanem ágyúval lövik a kötérel erősített szigonyt az óriás állat testébe, közvetlenül a hajóról. Ha a lövés talált, akkor megkezdődik a küzdelem a cset izmai s a gőz feszítő ereje között, míg végre az állat megadja magát s élettelen tetemét diadallal vonszolják be a kikötőbe. A zsákmány megéri a költséget és fáradságot, mert minden elejtett cset 3—4000 norvég korona nyereséget jelent. Átlag 1500 kilogramm halcsontot fejtenek ki

hajnal. A nap mind kisebb ivben kereng a lát-határ fölött; a sarkkörön túl már nem merül le a tengerbe, hanem ismét emelkedik s folytatja útját az égen. A kontinens legészakibb pontján, a Nordkapon május 11-től egészen augusztus elejéig nem megy le a nap.

Komor, magányos sziklafok a Nordkap, mely mint a kontinens jégtörő sarkantyúja szegül ellen a Jeges-tenger árja ostromának. Ez a turisták útjának végső célja; az egész utazás koronája az a pillanat, melyet a Nordkaptól vethetnek a Jeges-tenger végtelenségébe. Az éjféli nap világánál pezsgődurrogás mellett mulat a jókedvű társaság; a kis pavillonban cseng-bong a zenélő óra, folyik a pezsgő s a pavillon óra, a ki egy személyben postahivatalnok is, buzgón bélyegzi le — a képes levelező-lapokat!

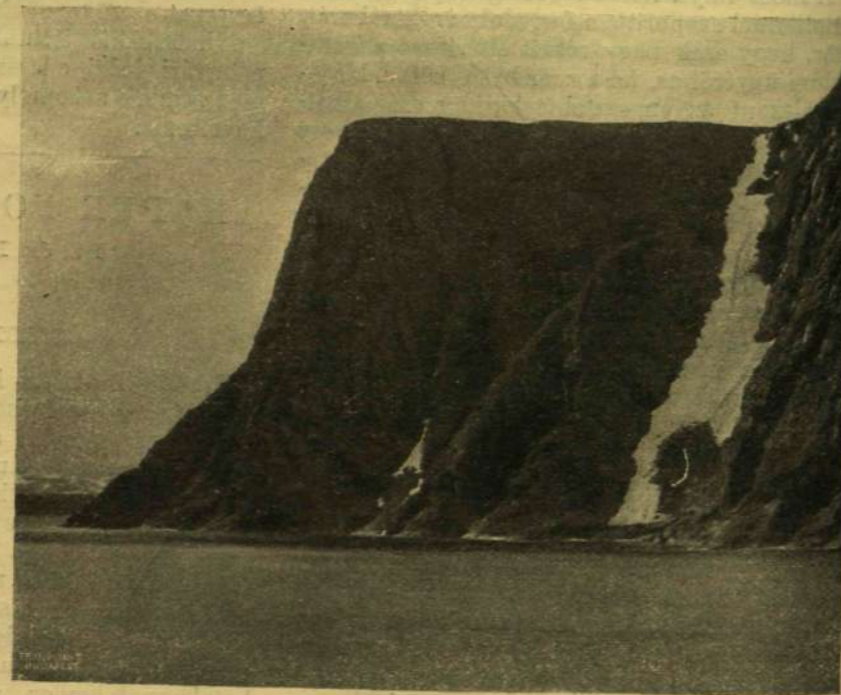
HAMMERFEST VÁROS.

LAPPOK.

A MADARAK SZIKLÁJA.

A NORDKAP.

KÉPEK NORVÉGIÁBÓL.

len, hogy az évről-évre folyó pusztítás meg sem látszik rajta.

Fogás után a halat megtisztítják s kiakasztják száradni egész júniusig. Akkor elviszik Bergenbe, a halkereskedés középpontjába, honnan szétküldik Olasz- és Spanyolországba, sőt újabb Braziliában és Kínában is piacot szereztek a szárított tőkehalnak. A tőkehal feje is értéket képvisel, a tőkehal fejét sőt egész kis dombokat látni, csupa csomóba kötött halfejből főlhalmozva. Ebből készül a kitűnő halguano, olyan módon, hogy a halfejeket lassú tűzön megszárazják és aztán porrá zúzzák. Magános szigeteken, a hol nincsen legelő, összefózik a tőkehal fejét sőpörjével s kész a sarkvidéki tehén mindennapos eledele.

Az oceának is megvannak a maga vállalkozói, a kik nagy nyereségre dolgoznak: ezek a cethalászok. Ide tőke kell, mert a gőzös fel-

egy közép nagyságú cset testéből s a kiolvasztott halcsir körülbelül 20,000 kilogramm. Ez a nagy nyereség olyan esábitó, hogy a csetvadászok valóságos rablagzóalkodást űznek a Jeges-tengeren s ma már ritkaságszámba megy, ha öt-hat méteresnél nagyobb példányt sikerül elejteni, pedig a tökéletesen kifejlett csethal teste 20 méter hosszú és 200,000 kilogramm súlyú! A csetet talán nemsokára mesterségesen fogják övni a végpusztulástól, elrekesztett tengeröblökben, mint a hogy a litvániai erdőkben tartogatják az utolsó bölényesordát.

Mondottuk, hogy télen ráborul a végtelenség tetsző éjszaka Norvégiára. Viszont azonban nyáron kárpótlást nyújtanak a világos éjszakák. A naplemente biborpiros ragyogását nem követi az éjszaka sötétsége, — lassan halványul a vörös fény szelíd rózsaszínre s mire ez is elenyészik, már a szomszédságban dereng a

EGYVELEG.

* **Japán katonák levelei.** A japán sereg fővezénylete a táborba szálló katonáknak bizonyos számú bérmentes levelező lapot ad, melyre a következő üzenet van nyomtatva: „Ezzel tudatom, hogy élek s jól érzem magamat. Czimemet nem mondhatom meg, mivel nem tudom, hol leszek. Leveleiteket küldjétek a levelező lapra nyomtatott helyre, honnan majd utánam küldik. Családomat és barátaimat üdvözlöm.”

* **A háború és a pálinka.** Az orosz-japán háború kitérője óta az orosz pálinkagyedártság jövedelme kétszáz százalékkal emelkedett, vagyis mintegy kétszer annyi pálinka fogy el, mint a háború kitérője előtt.

* **Az összes angol vasutak múlt évi bevételei** kerek számmal 2400 millió koronára rúgtak. Ezen összegből a személyszállításra 53 százalék, az áruszállításra pedig 47 százalék esik.

RÁTH GYÖRGY.

1824—1905.

Ráth György főrendiházi tag, nyugalmazott kir. táblai tanácselnök, a ki július 7-ikén halt meg Budapesten, nagyérdemű és lelkes munkása volt az igazságügynek és a magyar művészetnek. Hosszú közpályáján azok közé tartozott, a kik a magyar bíróságok szervezetének ügymenetének megállapításában részt vettek s szervező képessége, jogi tanultsága nagy hasznára volt a rábizott ügynek. Még általánosabb érdekű a művészet érdekében kifejtett tevékenysége; a képzőművészet népszerűsítése, szélesebb körökben való elterjesztése érdekében munkássága úttörő és alapvető volt, mint szerencsés műgyűjtő pedig párját ritkította hazánkban.

Ráth György 1824-ben született Szegeden. Jogi tanulmányainak elvégzése után 1848-ban a magyar pénzügyminiszteriumban vállalt alkalmazást, de a szabadságharcz őt is a csatáérré szolitotta s mint önkéntes vett részt a harcokban. Az 50-es években Szilágyi Sándorral együtt kiadta Kossuth parlamenti beszédeit, majd 1853-ban törvénykezési pályára lépett s több közhasznú jogi munkát adott ki. 1861-ben, az októberi diploma után gróf Apponyi György országbíró mellett az elnökiroda főnöke s az országbírói értekezlet jegyzője volt. Utóbb kinevezték számfőlötti királyi táblai bírónak s a hétszemélyes táblánál előadóként működött a fölmerülő vitás jogi ügyekben. A bíróságok végleges szervezésekor a budapesti királyi tábla bírójává, majd semmitörvényes bíróvá, végre királyi táblai tanácselnökké nevezetett ki. Itt másfél évtizedig a telekkönyvi tanácsot vezette s számos oly újítást hozott be az ügymenetben, a mely aztán általános elterjedést nyert a bíróságoknál. Több mint 40 évi szolgálat után 1890-ben vonult nyugalomba s ez alkalomból a király a Szent István-rend kiskeresztjével tüntette ki.

Bírói működése mellett mindig sok időt, munkát és anyagi áldozatot szentelt a művészeteknek. Már fiatal korában kezdett foglalkozni műtárgyak gyűjtésével s sok tapintattal és szerencsével évek hosszú során át sikerült neki oly nevezetes műgyűjteményt összehozni, melynek nagy becsé általánosan el van ismervé s mely Budapesten a magángyűjtemények közt kétségkívül az első helyek egyikét foglalja el. Tíz évig volt a képzőművészeti társulat választmányának elnöke, nagy buzgósággal igyekezve a társulat s általában a művészet iránt érdeklődést ébresztetni a nagyközönségben. Nagy részben az ő ez irányú munkásságának érdeme volt, hogy az Andrássy-úti régi Múcsarnok fölépülhetett. Elismerésül a társulat, tisztéről való lemondása után, tiszteletbeli tagjának választotta meg. Az 1873-iki bécsi világiállításon Ráth György rendezte a magyar művészeti osztályt s a nemzetközi juryben a szobrászati osztály előadója volt.

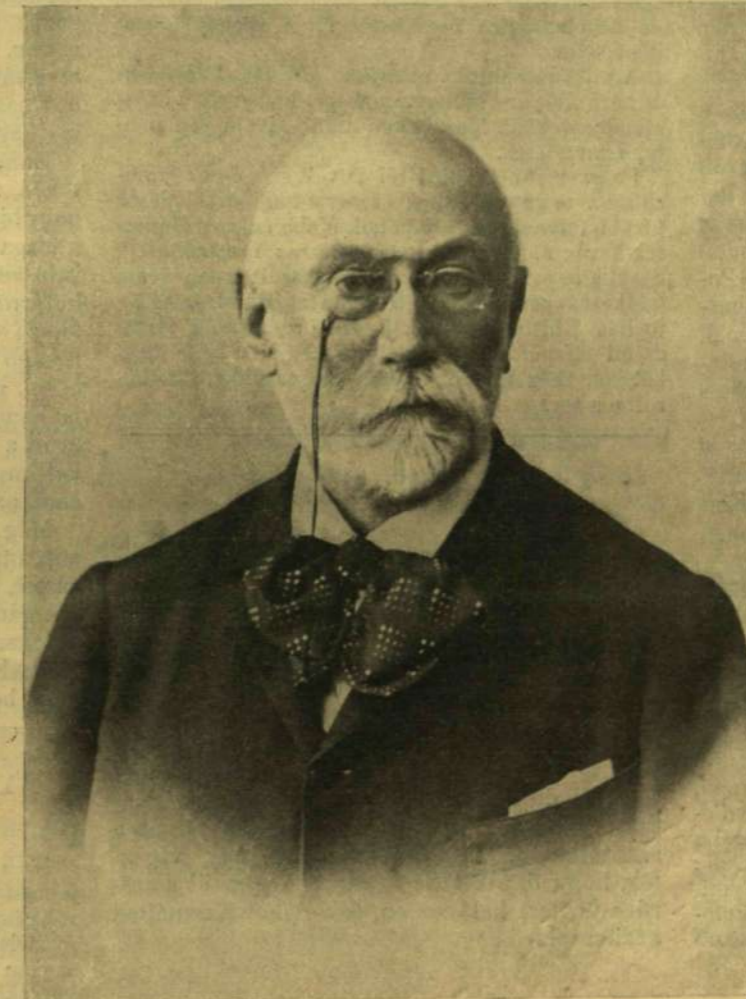
Az országos magyar képzőművészeti tanácsnak 1877-től fogva hosszabb időn át alelnöke s 1881—1896-ig az iparművészeti múzeum vezetője volt; e minőségében rendezte 1882-ben a nagy figyelmet keltett könyvészeti kiállítást. Az iparművészeti társulatnak alakulása óta állt élén mint elnök s az ezredévi kiállításon ő vezette a társulat kiállításának berendezési munkálatait. A párisi 1900-iki világiállításon is buzgó munkát fejtett ki a magyar iparművészeti osztály létesítésében s egyúttal alelnöke volt a nemzetközi szobrászati jurynek. Az Erzsébet királyné emlékére állítandó szobor létesítése érdekében, mint a szobor-bizottság elnöke működött közre. Irodalmi munkásságával

is résztint a jogtudományt, résztint a művészetet igyekezett szolgálni. A király 1897-ben kinevezte a főrendiház tagjává s itt tagja volt a királyi és országos közigazgatási fegyelmi bíróságnak. Hosszú, érdemes pályafutás után a köz-tisztelet s általános részvét kísérte sirjába.

SZAKHALIN SZIGETE.

A kelet-ázsiai háború legújabb és legérdekesebb eseménye, hogy a japánok megszállták a nagy Szakhalin szigetet s ezzel tulajdonképen orosz területre tették lábukat; mert eddig csakis Kínához tartozó helyekről szorították ki az oroszot.

Meglehetősen különös története van Szakhalinnak. Európában sokáig nem tudtak létezéséről sem, míg nem 1643-ban egy hollandi hajó a déli partjára vetődött, ugyanez időtájtiban kóborgó kozákok és vadászok is a befagyott tengeren át Szibériából eljutottak a szigetre. De ez a felfedezés megint feledésbe ment s a szige-

RÁTH GYÖRGY.

Mertens fényképe.

tet csak több mint egy század mulva fedezte fel újra a francia La-Pérouse, a kinek nevét ott egy tengerszoros ma is őrzi.

Még ezen időben roppant sok ezoboly népesítette a lakatlan sziget rengetegét, a mely körülmény számos orosz vadászt esalt oda, viszont a japánok halászat kedvéért egyre tömegesebben kezdtek a déli részeken megtelepedni. Szakhalin azonban gazdátlan volt s nem tartozott semmiféle állam fenhatósága alá, míg nem 1853-ban az oroszok olyan sajátos egyes-ségre léptek a japánokkal, hogy legyen a sziget közös, a nélkül, hogy felosztanák. De nem soká tartott ez az állapot, mert az oroszok az éj-tartott a japánok pedig a déli részt kezdték ki-zárólagos tulajdonuknak tekinteni s a sziget a régebbi térképeken így is van feltüntetve. Mikor azonban az oroszok a Kínával 1860-ban kötött egységesség értelmében urrá lettek a szem-közi partokon, akkor stratégiai tekintetből kívánatosnak látták az egész Szakhalin elfoglalását is. Az akkor katonailag még gyöngy Japán-t tehát 1875-ben rákényszerítették, hogy mondjon le minden jogáról Szakhalin illetőleg, cserében pedig fogadja el a sokkal értéktelebb Kurili szigeteket.

A 950 kilométer hosszú Szakhalin, mely

körülbelül háromszor akkora mint Szicília, a Föld legkietlenebb részei közé tartozik. Csehov orosz utazó beszéli, a ki hosszabb ideig ott tartózkodott, hogy van olyan nyár, mikor a nap sohasem látható a felhők és sűrű ködök miatt, de általában nyaranta csak egy vagy két hétig lehet a napot megpillantani. A tél mintegy fél-évig tart, midőn a hideg egész 35 fok Celsiusig süllyed, holott nyáron néha 33 fokra is felmeleg a hőség. Nem csoda aztán, ha ilyen időjárás mellett alig lehet földművelésről szó. Némely gabonanemű szépen kifejlődik ugyan, de csak ritka éven ér meg; még legbiztosabban sikerül a burgonya.

De hát mi értéke lehet e rideg földdarabnak a japánokra nézve s miért ragaszkodnak annak a megszerzéséhez? Azért, mert Szakhalin a milyen kietlen, természeti kincsekben épen oly dús. Halban való gazdagsága óriási s jobb halászó hely kevés van a föld kerekén. Nem csak folyói és patakjai vannak tele hallal, hanem partjaira járnak ivni a heringek s tőkehalak, még pedig mesés tömegekben, úgy, hogy évenként sok millió métermáza számra fogják. Japánra nézve pedig ez a körülmény roppant fontos, mert a japán nép fő élel-miszere a rizsen kívül a hal; ámde mivel saját partjain nem foghat eleget, a szükséglet nagy részét Szakhalinból fedezte eddig is. De innen vette a haltrágyát is. Ugyanis Japán kielt földjei trágya nélkül már nem teremnének, kénytelen tehát a földműves trágyát vásárolni, a mit silányabb minőségű halakból és halhulladékokból csinálnak. Ilyen trágyát pedig Japán évenként átlag három millió tonnát használ fel. S ennek nagy része is Szakhalinból kerül. Ebből kitűnik, hogy mily roppant nyereséget jelent Japánra nézve a Szakhalin birtoka.

Pedig még ez nem minden. Mert a szigetet roppant ós rengetegek borítják, telve felbecsülhetetlen értékű fával, még pedig leginkább igen becses keményfával. Ezen-kívül vannak ott nagyon gazdag kőszén-, petroleum-, vas-, ólom- és horganybányák, de nagyon valószínű, hogy aranyra is fognak akadni. És mind ez a rengeteg kincs eddig az orosz gazdálkodás mellett jóformán parlagon hevert, a mire elég jellemző példa az, hogy ámbár a szakhalini kőszén elsörendű, mégis az oroszok a hitvány japán szemet vásárolták hajóik számára.

Kétségtelen, hogy a japánoknak első dolguk lesz a nagobbára még ismeretlen szigetet átkutatni, utakat, gyárakat építeni, bányákat nyitni s az elhanyagolt kikötőket rendbe hozni. És akkor a sziget hatalmas erőforrásává válik a japán államnak, a miért magáért is érdemes lett volna véres háborút viselni.

A 'POTEMKIN' HAJÓ ÉS AZ ODESSZAI PUSZTÍTÁSOK.

Mintán néhány napig az egész világ lázas érdeklődésének központjában állott, s vörös lobogójával rettegésben tartotta a Fekete-tenger egész partvidékét, Konstanzában megadta magát a „Knyaz Potemkin” nevű csatahajó föllázadt legénysége a román hatóságoknak. A legénység a román törvény oltalma alatt bántatlanul szedelt el az országban, a hajót magát pedig visszaadták az érte jött orosz tengerészeknek. A „Potemkin”-nel együtt fellázadt torpedó-naszád legénysége nem Konstanzába, hanem Szebasztopolban adta meg magát kényre-kegyre. Az orosz kormány örülhet, hogy így történt a dolog s nem kellett elpusztíttatnia a „Potemkin”-t, mely legszebb és legnagyobb fekete-tengeri hajónak egyike volt 1900-ban bocsatották vízre; 113 méter hosszú, 22 méter széles hajó, 82. méternyire mélyed a vízbe.

BÁRÓ ROSEN (ORSZ.).

GRÓF MURAVIEV (ORSZ.).

BÁRÓ KOMURA (JAPÁN).

TAKAHIRA (JAPÁN).

AZ OROSZ ÉS JAPÁN BÉKE-KÜLDÖTTÉK.

10,600 lóerőnyi gépeivel óránként 18 tengeri mérföldnyi utat bír megtenni. Van rajta négy 30% centiméteres, tizenhat 15 centiméteres, tizenegy 7% centiméteres és húsz 3.7 centiméteres ágyú. II. Katalin cárnő híres kegyencéről, Potemkin hercegről van elnevezve, a kit a fekete-tengeri orosz hajóhad megalapítójának tartanak.

Hogy a «Potemkin» bombái a fölzendült nép dühe mily rombolást okozott az odesszai kikötőben s a városban, mutatja néhány képünk. A kikötőben vesztelő hajókat a zendülők a part felől felgyújtották égő petroleummal, melyet a vízbe töltöttek s ugyanakkor a parton levő raktárépületekbe s a város több más helyére is csóvát vetettek. A vasuti pályaudvart is meggyújtották; egyik képünk egy ily módon elpusztult vasuti raktárépületet mutat be. A «Potemkin» ágyúgolyói egész sereget házat elpusztítottak vagy megsértettek, e golyók egyikének hatását láthatni másik képünkön: a kétemeles bérház homlokzatának ormát érte a lövés s jökora darab falat és tetőt tépett ki belőle.

AZ OROSZ ÉS JAPÁN BÉKE-KÜLDÖTTÉK.

A kelet-ázsiai harcstéren újabb kevés változás történt, a japánok ismételen is támadó mozdulatokat tettek, de nagyobb csatára nem került a dolog. S nincs kizárva, hogy nem is lesz már nagy csata, mert a jövő hónap elején a tetti intézkedések szerint találkozni fognak Washingtonban Japán és Oroszország meghatalmazottai, hogy a békeről tárgyaljanak. Az orosz kormány washingtoni és római nagykövét, Rosen bárót és Muraviev grófot küldte ki, bár legújabb hírek szerint a beteges Muraviev helyét más valaki tölti be. A két orosz államférfiről a «Novoje Vremja» a következő jellemzést közli: Muraviev kitűnő államügyész és jó igazságügyi-miniszter volt. Hogy miként fog beválni mint diplomata, még bizonytalan, mert ezen a téren, leszámítva a hágai konferencián való nem nagyon szerencsés elnöklését, még nem működött. Mindenesetre azonban okos ember, a kit ősi orosz neve is hazafiságra kötelez. Kitűnően beszél francziául és angolul. A második megbízott, Rosen báró kedves ember mind a japánok, mind az oroszok előtt, tapasztalt diplomata és szeretetreméltó tulajdonságainál fogva mindenütt kedvelik. A béketárgyaláson talán nem fog valami nagy szerepet játszani, de mindenesetre besülettel fogja Oroszországot képviselni.

A mikádó szintén amerikai követét, Takahirát és báró Komura külügyminisztert bízta meg a békeküldetésekkel. Mindketten mint kiváló diplomata ismertek.

Egyverszűnet kötéséről is volt szó, de ez mind-egyik nem valósult meg s ezért a hadikészülődések tovább folynak, sőt a japánok újabb csapatát is mértek kevés áldozat árán az oroszra: megszállták Szachalin szigetét. Most először került japán kézre tulajdonképen orosz terület, mert Mandzsországot jogilag Kínához tartozik. Az oroszországi forradalmi állapotok talán sietteti fogják a béke megkötését, még mielőtt újabb tömeges öldöklésre kerülne a sor.

ARATÁS ÉS CSEPLÉS.

Ósrégi munkák, melyek sikerétől annyi milliók sorsa függ. Nem esoda azért, ha úgy kívánunk a mezőgazdasági dolgok közül, mint a karácsony és húsvét az ünnepek sorából. Kiváltak már a legrégibb időkben; s az ó-egyiptomiak nagyon gyakran s szívesen festették még ezen munkákat jeleneteit. Sok fenmaradt e képek közül napjainkig s ezekből látjuk, hogy az egyiptomiak kaszát még nem ismertek, hanem sarlóval dolgoztak és a gabonának csak a kalaszát vágták le, a szalmát ott hagyták talpán a szántóföldön. A cseplést pedig úgy végezték, hogy ökröket hajtogattak keresztül a szűrűre terített kalászon, bár olykor használtak kézi cseplőt is.

És körülbelül így ment a munka másutt is, egész a legutóbbi századokig. A kasza nálunk is meglehetősen későn jött szokásba, míg a mai nemzedék jóformán már hirből sem ismeri a sarlót. Azután veszedelmes versenytársa került a kaszának az aratógépekben, melyek a gabonaszálat fűrész fogaikkal mesés gyorsan döntik rendre, de még kévébe is kötik. Csodálatos gépek, de mégse nagyon terjedtek el, a mi jól is van, mert hiszen miből élne akkor az arató munkás? Ezek a gépek leginkább Amerikában dolgoznak ezrével, a hol sok a gabona, de aránylag kevés a mezei munkás.

Hanem már a cseplőgépek teljesen erőt vettek a régi módin. Nemcsak az uradalomban s nagy birtokokon bűg már a gőzgép dobja, hanem a kisgazdaságokat is sorra járja; a mi cseplőni való kerül, hamar elbánik vele s megy tovább, határról-határra. A hajdanában csephadarókkal lejáró tótnak híre sincs már, most ezek is inkább az amerikai bányákba járnak nem cseplőni, hanem köszönetet vágni; nyomtató lovat is hamarabb látunk már régi képeslapokban, mint a valóságban s tizedik határ ellenébe is el kell menni, míg egy-egy bokor nyomtató lóra akad az ember.

Még a hova nem jut is el a nagy, nehéz gőzgép, ott is megszabadultak a lovak a szűrűpárostól, habár nem könnyebb a munkájuk a kis «járgányos» gépek előtt sem, a melyek sok vidéken nagyon elterjedtek a kisebb gazdák közt. Képünk egy ilyen kis gép munkáját mutatja be.

NYÁRI KÉPEK A FŐVÁROS KÖRNYÉKÉRŐL.

Ha a naptár nem mutatná is: a bérpaloták egy jobb szaporodó leeresztett ablakfüggőnyei s a rohamosan néptelenedő divatos korzók elég meggyőzőleg hirdetik, hogy a nyár elérkezett; a kik azokon az ablakokon szoktak kitekintgetni, meg a korzók sétálgatni, nagyrészt ott hűsölnek már a Tatrán, a Balaton mellett, a tengerparton, vagy ha másutt nem, hát Visegrádon, Török-Bálinton, Zebegényben s egyéb közeli helyeken. Itthon leginkább azok maradnak, a kiket a hivatal, üzlet, vagy kényszerűség ideköt, habár újabb évről-évre szaporodik azok száma, a kik Budapestet kitűnő nyaralóhelynek tartják, a hol együtt megtalál az ember mindent, a mi szórakoztathatja, üdít-heti.

Szórakozásul ott vannak a nyári színházak, cirikus és más egyéb, üdülésre a Margit-sziget, a Városliget és a gyönyörű budai hegyek, a melyeknek lombos erdei közt, még a legrekenőbb hőségben is hűs a levegő. Sőt a ki az őseredeti falusi élet kedvelője, ebben is lehet része a főváros közvetlen környékén, vagy egy kissé odább, a hova néhány percz alatt elszállítja a furge villamos, propeller, vagy kényelmes gőzhajó.

Ha például valaki régi fajta egyszerű halász-tanyát akar látni, nem szükség messzebb mennie, csak épen a sztrájkolók egykor híres kedvenc helyéig, a Szunyogszigetig, az újpesti parttal szemben. Láthat ott olyan halászbódékat, melyek nem modernebbek mint akár tiszaparti társaik, valahol Szentés tőkéjén. Lakóik nem igen halászatnak ugyan, hanem szálfákat, tutajokat, deszkát őríznek. Ennyit változtatott rajtuk a civilizáció, máskülönb a ragyogó főváros közelsége semmi hatással sincs rájuk.

Ellenkező irányban tartva, — az összekötő vasútihid felé, — a soroksári Dunaágnál szintén egész falusias világot találunk a bvármaarak, vadkacsák csoportosan úszkálnak, bukdácsolnak mindenfelé, sőt költenek is azon a nádas szigeten, a

ZAVARGÓK ÁLTAL LEROMBOLT ÉS FELGYÚJTOTT VASUTI RAKTÁR-ÉPÜLET.

A «POTEMKIN» HAJÓ EGYIK LÖVÉSE ÁLTAL MEGSÉRÜLT MAGÁNHÁZ.

honnán az ezredévi ünnepélyek alkalmával a rakó-tákat eresztették föl. A környék gyerekei is szívesen összegyűlnek itt s vigan horgásznak az apró keszegeket. Többször akad ugyan a horogra béka, mint hal, de ez nem rontja a mulatságot.

A ki nemcsak képen, hanem valóságban is látni akarja a cizányéletet, vagy azokat a pihenő, tollázkodó libákat, a melyekben eddig tán csak a Múcsarnok festményein gyönyörködött, — hát csak ránduljon ki arra, Vác tájékára, láthat ott efféle életet. A mint ott felvett s most bemutatott képeink is bizonyítják. Az egyik kép libacsoportot tüntet fel, a mint már beleuva az úszásba, most a parton, a fák árnyékában hűsölnek, tollázkodnak. A másik kép egy csomó cizányputrit varázsol szem elé, a tanyázó morékkal, dádékkal, a kik nem törődve sem a politikai válsággal, sem az orosz-japán háborúval, boldog meglepéssel élvezik az odafűző nap melegét.

ÁLLATOK BESZÉDE.

Az emberek az állatokkal való naponkénti érintkezésben rég meggyőződtek arról, hogy az állatoknak is van oly képességük, melylyel egymás közt érzéseiket és cselekvéseiket megértetik, s a mely ilyenformán oly szerepet játszik az állatvilágban, mint az emberi nemnél a beszéd. Mindenki tudja, hogy az emlős állatok közt mit jelent pl. a ló nyertése, a tehén bögése, a kutya ugatása stb. Az emlősök mellett a madárvilágnak is megvan az a megértető képessége, melyet állati beszédnek nevezhetnénk. A kakas tyúkainak, a tyúk csibéinek bizonyos hangokkal jelzi a közelgő veszélyt, s megfigyelve a madarak életmódját, szokásaikat, észre-vevesszük, hogy ők is óvják egymást, kérnek, hizelegnek, stb. De ez a közlő-képesség sokkal jobban ki van fejlődve a rovaroknál, a mire nézve igen közelfekvő példa a hangyák élete. A ki megfigyeli az apró állatkákat, igazat fog adni Büchner német természettudósnak, ki ezen a téren a tudomány számára igen érdekes dolgokat derített ki. Büchner többek közt azt mondja a hangyákról, hogy bizonyos hangokkal, de főleg érzékeny csápjaikkal beszélnek, s így többek közt, ha két hangya találkozik, mozgékony csápjaik összedörzsölésével közlik mondanivalójukat. Mindezt számos példával bizonyítja.

Tudvalegőleg a hangyáknak a hangyabolytól számtalan irányban vezető, meghatározott utak vannak. Ha ezen utak egyikére az ember valami kis akadályt helyez, az első odaérkező hangya meghökken, megfordul és csápjával a legközelebbi útjába jövő hangyát megérinti. Ez is megfordul, aztán nemsokára többen jönnek vissza, melyek közül egyesek új mellékutakat keresnek, aztán megvizszik a hirt, s erre a többi hangya ezt az új mellékutat használja. Ha egy hangya hernyóra talál, melylyel nem bír megbirkózni, rögtön segítséget hoz magának. Hogy csápjaikon kívül bizonyos hangokkal is megértetik egymást, mutatja az a tény, hogy a hangyabolyt fenyegető veszélykor az egész hangyasereg egyszerre értesül a veszélyről.

Rajtuk kívül a méheknek is van ily közlő-képes-

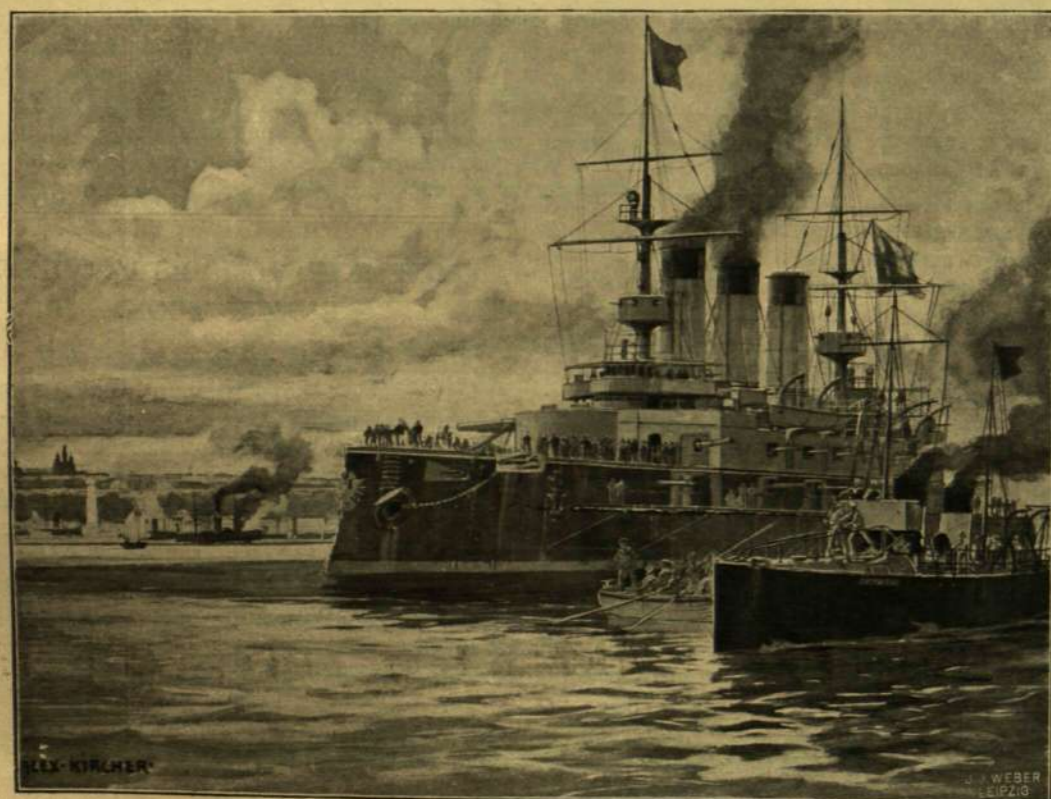
ségük. De Fravieset francia tudós szerint, ha egy méh kellemes újsággal jön, a többiek ezt hamar megtudják és az egész kas rajzani kezd. A kas bejáratánál levő méhek, az u. n. örök, ha valami veszélyt érznek, ezt is hamar közlik, s a méhek ilyenkor szúrásra készen röpködnek ide-oda.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

«Sötét zsarnokság.» Mai számunk «Regénytár» mellékletén új regény közlését kezdjük meg e cím alatt. Szerzője Hamlin Garland, az ifjabb amerikai regényíró nemzedék egyik nagy kedveltségre jutott s erős fejlődésben levő tehetségű tagja. A regény a spiritizmus kérdését tárgyalja, melegen írt, vonzó szerelmi történet keretében, melynek színhelye kezdetben egy kaliforniai hegyi falu, később pedig New-York. Jellemzetes alakok egész sora vonul el benne az olvasó szeme előtt, még jobban fokozva azt az érdeket, melyet a sok izgalmas hatást magában rejtő tárgy fölkel. A regényt az eredeti kiadás csinos illusztrációival közöljük.

Pekár Gyula elbeszélései. Az újabb írói nemzedék elbeszéléinek sorában régóta az elsők között emlegetik Pekár Gyula nevét. Az elismerés, melylyel egymásután következő műveit a közönség és az irodalmi bíráló fogadja, méltó írói jutalmaz. A nagy termékenység nála nem von le semmit az egyes művek irodalmi értékéből, a melyeket érdekessé tesz az

íróknak nagy műveltsége is. Minden ízében modern író, a ki első irodalmi lépéseinél támasztát a francia irodalomban kereste. Újabb azonban többet foglalkozik a magyar társadalom rajzával, sőt sikerrel nyult vissza a magyar mult alakjaihoz és tárgyaihoz is. Egyre jobban kidomborodó, erőteljes írói egyéniségének egyik jellemvonása a változatos ság a tárgyokban. De akár keleti regvilágba, akár a francia memoire-ok intim levegőjébe, akár a magyar társadalom környezetébe helyezi történeteit és alakjait, a külsőségeken való látszólagos eltérés mellett is mindig egyazon egyéniség hangját, egyazon stilszta szines előadását élvezük. Pekár Gyulának ezek az írói jelességei mutatkoznak meg abban a legújabb kötetében is, a melyben «A szultána árnyéka» című elbeszélésen kívül (ettől nyerte címet a kötet) még tizenegy elbeszélés foglalhatik. Az író a legkülönbözőbb körből való elbeszéléseit válogatta össze ebben a kötetben. Érzelmes szerelmi történetek, melyek pszichológiai problémák, modern korrajzok és a multból vett tárgy fordulatok történetek sorakoznak egymás mellé. A kötet első elbeszélése, «A szultána árnyéka» mellett kiválóban érdekesek az «Örvény», «In articulo Mortis», «Ikaros» című lélekrajzok, valamint az «Elmulasztott pillanat» című magyar társadalmi elbeszélés, melylyel szerző a Kisfaludy-Társaságban székét elfoglalta. Pekár új könyve a Franklin-Társulat kiadásában jelent meg s 4 koronáért kapható.

A «KNYAZ POTEMKIN» OROSZ PÁNCZÉLOS HAJÓ ÉS TORPEDONASZÁDJÁ ODESSZA ELŐTT.

A FELGYÚJTOTT KIKÖTŐ.

AZ ODESSZAI ZAVARGÁSOKBÓL.

52 éves korában Kápolnásnyéken. — Özv. Bocskor Mihályné, szül. Balás Katalin, 80 éves korában Csíksomlyón.

Szerkesztői üzenetek

S. B. A szabasztopolai orosz hajóhad a párisi békekötés egyenes megszövegével jött létre, a mennyiben ezen békekötés értelmében Oroszországnak nem lett volna szabad az 1854-ben az egyesült hatalmasságok hajóhadai által elpusztított hadikikötőt újból felépíteni, sem pedig a Fekete-tengeren hadihajókat tartani. Ez utóbbi pontozatot Oroszország azzal játszotta ki, hogy a krimiai tengerparton, Livádiában nyaraló uralkodó-család őrizetére állított néhány ezirkálót kell tartania. A ezirkálókban aztán lassanként hatalmas hajóhad lett.

T. F. Hogy a csusimai ütközetben több orosz hajó fenekével fordult felfelé és úgy súlydelt el, épen nem lehetetlennek. A szakemberek a különösnek látszó jelenségnek magyarázatát is adják. Ugyanis Rosdestvenszky nem csak a szentartókat rakatta meg, hanem még a hajók felső részeit is megterhelte. Mivel a fűtők előbb az alsó részen levő szenet tüzeltek fel, a súlypont felül került, a hajó oldalt bukott s ennél fogva a japánok által lött részen benyomuló víz is a hajó felső részeibe zudulva, a felfordulásnak természetesen be kellett következnie.

T. F. A tengeri buvárok mindig tetemes súlylial indulnak veszélyes utjukra, mert különben le nem merülhetnének. A buvár-csizmák mintegy kilenc kilogrammot nyomnak, a sisak 18 kilogrammos, ezenkívül a buvár még két, összesen 36 kiló súlyú ólombetűket is visz magával.

Temetőben. Apró kép, stb. Döcögős rhythmusa, száraz nyelvű utánmondása közismert nép- és műköltsézi motívumoknak.

Árnyékban. Amorett. Az utóbbiban van jó ötlet, de nincs megcsinálva: nem logikus s a belső for-

mája tévétel. Ilyen fél-munkával nem szabad előállni, különösen annak, a kibevan tehetség.

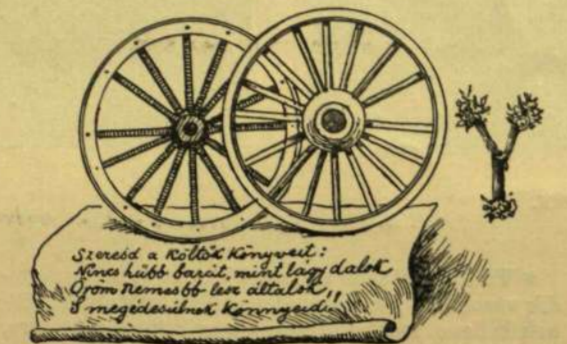
Az megórti dalom. Egy apácához. Ha lesznek készülő könyvében ezeknél jobb versek, megjelenése után közlünk belőlük mutatványt. Ezek nem igen alkalmasak arra, hogy a könyv iránt érdeklődést keltsenek; igyekvés mutatkozik bennük, hogy valami érdekesebb, hatásosabb mondjon, az igyekvést azonban nem kíséri siker.

Titkos bánat. Szerelmem. Lelkifordulás. A szerelem rózsafája. Elég formásan vannak írva, a hangulat azonban, a melyből fakadtak, csináltak, keresetnek látszik. Minden esetre azonban tehetségre vallanak.

Miért. Irodalmi ízlést és műveltséget árul el, van benne érzés is, csak a nyelve színtelen, lendület nélkül való.

Fény és árny. Majusban. Áradózó ábrándozás, komoly alap és tartalom nélkül.

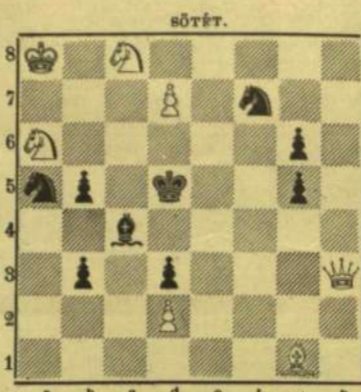
KEPTALÁNY.

A 24-dik számban megjelent képtalány megfejtése: Türelomnicz.

SAKKJÁTÉK.

2441. számú feladvány. Kutscheid P. A.-tól.

Világos indítja a harmadik lépésre matot mond.

A 2427. számú feladvány megfejtése Gérecz K.-tól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Ba7-a2 ... Kd4-c4: (a) 1. ... t. sz. 2. b2-b3 + ... K. t. sz. 2. b2-b3 ... t. sz. 3. B. v. v. mat. 3. V. v. B. mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csongorban: Németh Péter. — Bakonyterület: Szabó János. — Feketen: Kintzig R. — Kesken: Balogh D. — A pesti sakk-kör.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós.

Szerkesztői iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Menyasszony-selyem 85 król 11.35-ig méterenkint minden színben, bérmentve és már megvámolva házhoz szállítva. Gazdag mintavásztások postafordultával. Selyemgyár, Henneberg, Zürich.

A világ legnagyobb természeti csodája a Dobsinai jégbarlang. Villamos világítás mellett megtekinthető október 4-ig. Prospektust díjtalanul küld az igazgatóság.

Most jelent meg! Most jelent meg! Dr. MECZNER SÁNDOR

A műkedvelő fényképezés kézikönyve 11167

számos ábrával, négy műmellettel, 237 oldal tartalommal. 3 kor. 20 fillér beiktatása ellenében bérmentve küldi meg bármely hazai könyvkereskedés vagy a kiadó:

Trócsányi Bertalan könyvkereskedése Sárospatak.

Technikum Mittweida (Székes királyi). Igazgató: A. Holtz, tanár. Magasabb technikai tanítást az elektro- és gépészmérnöki, továbbá gépészet és gépészképzés részére. Gazdagon felszerelt elektrotechnikai és gépészeti laboratóriumok. Gyári tanulmányok. 3610 hallgató a 36 iskolában. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

OLDSMOBILES

olcsó vételára daczára minden kívánságot kielégít.

8 lóerős 2 ülésű kocsik. 11054a 8 lóerős 2 ülésű könnyű kocsik, a világ összes gazolin autómobiljai között a leghíresebb és a legmegbízhatóbb. 2 személyt bármely uton, sőt út nélkül is könnyen elvisz. 8 lóerős könnyű kocsik, 8 lóerős utazó kocsik, 10 lóerős családi kocsik, 20 lóerős 2 cilindres családi utazó kocsik, 10 és 16 lóerős csomagszállító kocsik, 11 személyes omnibusz. Mielőtt autómobil vásárolna, kérjen tőlünk katalógust.

OLDSMOTOR WORKS Detroit, Michigan.

Schreher Gusztáv és Társai vezérképviselek. Budapest IV., Eszkü-út 6. (15-13.) Garage: VI., Gyár-u. 31. (21-69.)

Salvator Természetes Lithion-forrás kitűnő hatású vese-, hólyag-, rheuma- és köszvénybántalmaknál. Veseletli nehézségeknél, osztorbetegségeknél a légző- és emésztési szervek hurutainál. Budapest, 5fraktár Edeksuty L. urnál.

Iszakosság nincs többé!

Kiváznara bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszese italban egyformán adható az ivó tudta nélkül. A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szeszese tartózkodásról, mert csodálatosan ellen-szeszese teszi az iszakosnak a szeszese italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy az felesleg, testvér avagy gyermek egyaránt az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejt, mi okozta javulását. COZA a családok szeszese békéjét ki ismét, sok ezer férfi a szeszese és becsatlenségtől megmen-tett, kik később józan polgárok és ügyes életembe-rek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és sze-reneséghez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította. Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindennak kik kívánják, egy próbát küld és egy későbbi újságunkban feltüntetjük a köztömegment-sen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezeskedjünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan. Minden kérdést próbát és könyvet illetőleg Budapestben kívül lakók egyenesen Londonba intézzék. 11174

INGYEN PRÓBA V. U. I. Vágya ki ezen szelvényét és küldje meg ma az intézetnek. (Levelek 25 fillér, levelezőlaponk 10 fillérre bérmentesítendő.) COZA INSTITUTE (Dept. V. U. I.) 62, Chancery Lane, London, Anglia.

MATTONI-FÉLE GIESSHUBLER TERMÉSZETES SAVANYÚ-KUT

Mig eddig a régi bérbetegségeket, a legkülönbözőbb súlyos ideghegyeket (neurasthenia, vitustánc), a sápkór, a női arzetot elválasztás, a nemi szervek folyásokkal kombinált hurutos megbetegedéseinek kezelésénél csak egy értékű idegen vizekre voltunk utalva, addig újabbban

PARÁDI ARSEN vízben olyan kincstár van, mely minden eddigi arsensavas viznél (Roncegno Levico) hatásosabb, könnyebben emészthető s manapság már, minthogy legelőkelőbb orvosi tekintélyeink felkarolják s a fogyasztók egész serege dicsérettel, hazánkban csaknem kizárólagos keresletnek örvend. Egy postafiók (7 palack) parádi arsen vassavtartalmú gyógyvizet Magyarország egész postafiókaira 5 korona 80 fillérrel bérmentesen szállít a Főraktár: EDESKUTY L. cs. és kir. udv. szállító, BUDAPESTEN. Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

SUNLIGHT SZAPPAN ruhája hofehér lesz és duplán tartós, ha Sunlight-szappannal, (a világ legjobb szappánával) mossza. Mindenütt kapható; Beszerzési források jegyzékével, ingyen mintával együtt kívánatra a helyi képviselő: DIAMANT B. N., VI Király utca 98b szolgál.

Hogy ESZMÉNYI KEBELT előrhessen, használja ön a Pillules orientales-t, melyek rövid idő alatt a kiálló nyak- és vállcsontokat eltüntetik, a kebelt fejleszti, erősítik és ismét helyreállítják, a deréknak pedig állandóan kezes embonpoint adnak, a nélkül, hogy a derekát meggyógyítsák. A PILLULES ORIENTALES az egészséget mindenkor előmozdítják és leg-érzékenyebb vértartalmúak mellett is bevehetők, fiatal lányok által egy, mint hölgyek által, a kiknek keble a szülésáig elvészett vagy azt soha sem bírta. Körülbelül kéthavi könnyű kezelés. Egy doboz ára utasítással K 6.45, bérmentve, utánvételt K 6.75. J. Ratié, Pharmacia, 5, Passage Verdun, Paris. Ausztria-Magyarország részére: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12. 10946

GERŐ ADOLF foh. udv. szállító ortop. cipész-mest. Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. Ajánlja készítményeit 10592 fájós lábakra. Specialista anatóm. mód szerint kidolgozott gyermekcipőkben. Vértess-féle sósorszesz Minden házban szükséges. 10591

11171. sz.

Bérleti (Szállítási) hirdetmény.

Table with columns for 'A tárgyalás megtartatik', 'Körülbelüli évi folyó szükséglet', 'Bánatpénz', and '1. Állomásozó csapatok, intézetek és elszigeteltek számára.' It lists various military units and their equipment needs.

Azon felül a megegyezett bérleti árak mellett szállítandó lesz: 2. Az időszerinti szükséglet a fegyvergyakorlatokra beidézett szabadságoltak, tartalékosok és póttartalékosok részére. 3. Az időszerinti szükséglet átvonuló csapatok részére a feltételi füzet IV. pontja 1. bekezdés A-a) határozományok szerint. 4. Az időszerinti szükséglet csapat-összpontosítások részére a feltételi füzet III. pontja szerint.

Különös határozományok. Általános határozományok.

1. Az állomásokra nézve, melyeken a bérleti időtartam alatt ezred- vagy dandár- (a lovaságnál osztály-) összpontosítások eszközölnének, illetőleg szabadságoltak lovak bevonulnának, a bérletnyertes köteles a származó nagyobb szükségletet és az esetleg engedélyezett pótlékokat a szerződött árak mellett szállítani. 2. A kiírt cikkek bérleti uton való kiadása csak annyiban történik, ha a csapatok (intézetek) ezen cikkeknek nem maguk szerzik be. Összesen ajánlatok szénára, alomszalmára és ágyzalmára tehát nem fogadtatnak el. 3. A kérvényesek a szükséges helyeken a lótapézikre nézve ötnaponként, a fa és kőszénra nézve havonként és az ágyzalmánál négyhavonként történnek. 4. A lótapézikre, ha az a csapat érdekében áll, a cs. és kir. hadtest-hadbiztoság jóváhagyására mellett kivételesen 10 vagy 15 napra is kérvényelhetők. 5. A bérleti uton szállítandó ágyzalma, tüzfifa és kőszénra nézve az ajánlatok a szükséglet helyére való feltételül elvfuvarozással együtt teendők. 6. A szállított raktárjai ne legyenek 1-9 km.-nél nagyobb távolságra a katonai laktanyáktól és kocsizható út mellett kell, hogy legyenek; ha a távolság 1-9 km.-nél nagyobb, akkor a szállító szintén köteles a lótapézikkeket saját költségén elvfuvarozni. 7. A szénra szállítása géppel 30, 60 vagy 90 kg. csomagban eszközölendő és kiterjedése körülbelül 1/4-ede legyen a felbontott szénának. 8. Az alomszalmának 1/3 részben szpuszalmából kell állani. 9. Azon állomásokon, hol a szállított a szénacsomagokat kötelekkel köve átadja, a szalma-kötegeket szénra szállítva a csapatnak alomszalmánál megtérítés nélkül kiszolgáltatandó. 10. Ajánlatok ki nem iri cikkekre, továbbá ajánlatok, melyek hosszabb időre mint a kiírt szállítási időtartamra szólnak, feltétlenül és azonnal visszautasítottak, és ajánlatok a tárgyalás rákövetkező napjától kezdve 14 nappal rövidebb megnevezés nélkül nem vételnek tekintetbe. 11. Eszenkivül a tárgyalás-bizottság részéről mindazon ajánlatok nem vételnek tekintetbe, melyekben egy és ugyanazon cikknél, a kiírt birtosítási idő tartamának egye szalma, különböző árúajánlatok tettek. Ajánlatok, a melyek elfogadhatatlan feltételeket tartalmaznak, a melyekhez nincsen bánatpénz csatolva (később és jelenlegi szállítókat kivéve), továbbá olyanok, a melyekhez hivatalos bizonyítvány nincsen csatolva arról, hogy hitel- és szállítási képességről szóló bizonyítvány beküldött, nem vételnek figyelembe. 12. A fa- és kőszénra szállítása beadott ajánlatokban azok neme is megemlítendő. A kőszénra vonatkozó ajánlatok csak darabszénra szólnak. 13. A terményeknek általános mozgatásán esetén való kiszolgáltatására nézve, a szállítási feltételek füzetének XXVII. pontjára különösen utalattik. 14. Azon esetben, ha valamelyik állomáson a szállító, vagy a vele érintkezésben álló személyzetnek lovak között ragályos betegség tüne ki, a katonai igazgatásnak jogában állandó, a fenforog ragályveszélyes állapotokról kiállított katonai állatorvosi bizonyítvány alapján, a lóállomálynak — az igazolt szükség tartamára — a szükséghez képest esetleg más járványmentes állomásról való szállítást utáni elmerése iránt intézkedni, a nélkül, hogy a szállítónak valamely kártalanításra igénye származzék abból, hogy a lótap ezen időre nem tőle vétetett fel. 15. A szénára való ajánlatokhoz kötelesek politikai hatóság bizonyítvánnyal bebizonyítani, hogy a szénra oly vidékekről nem való, melyeken a házi állatok között lép-fene uralkodik. 16. A tárgyalások mindenkor 10 órakor délelőtt bizottságilag tartatnak meg, melyhez kizárólagosan írásbeli ajánlatok fogadtatnak el. 17. Az 1. koronás bélyeggel ellátott ajánlatoknak, lepecsételt boríték alatt, az előírt bánatpénzkekkel együtt, külön boríték alatt való csatolása mellett, az illető állomás szükségletének tárgyalására kitűzött napon, legkésőbb délelőtti 10 óráig kell a tárgyaló-bizottsághoz beérkezniük; később érkező vagy távirati uton tett ajánlatok nem vételnek tekintetbe. 18. Ha valamely ajánlatban a számokkal és betűkkel írt ár között eltérés mutatkozik, akkor a betűkkel írt ár fog helyesnek tekintetni. 19. Minden ajánlattevő, a szerződési kötelezettségben már álló vállalkozók kivételével, üzleti képességét s erre vagyonának elégséges voltát a kereskedelmi és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégje nem volna és pedig az ipart és kereskedelmet űző az I-56 fokozatu politikai hatóságok által, a gazdasággal foglalkozó nem bejegyzett pedig a gazdasági egyetel által kiállított bizonyítvánnyal igazolni tartozik. 20. Az ilyen bizonyítványok nem az ajánlattevő, hanem a felsorolt hivatal vagy egyesület által a tárgyaló-bizottsághoz hivatalosan juttatandók. 21. Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintetbe nem vételnek. Ezen bizonyítványokból a szállítási képesség terjedelmének ki kell tünnie. 22. A tárgyalásokra nézve a Budapestben, illetőleg Székesfehérvárott 1905. évi június hó 25-én kelt, hivatalosan két példányban kiállított feltételek füzetének határozatai mérvadók. Ezek betekinthetők a cs. és kir. 4. hadtest hadbiztoságánál, a budapesti és székesfehérvári cs. és kir. élelmező raktáraknál naponta délelőtti 9 órától 12-ig. 23. Az ezen szállítási feltételek füzetében foglalt feltételek betartására minden ajánlattevő az ajánlat benyújtásával már kötelezve van. 24. Ezen szállítási feltételek füzetét az előbb említett élelmező raktáraknál 64 filléért el is adtának. 25. Készségek és termelők a bánatpénz letételétől mentesek, de ajánlataikat s az ezekben elvállalt kötelezettségeikért, egy mint más vállalkozók, szavatolni tartoznak. 26. Az élelmi cikkeknek az állomásokhoz tartozó helyiségekbe való elvfuvarozására nézve, a feltételi füzet XVII. pontja értelmében, külön ajánlat teendő, mert különben feltételeztetik, hogy az elvfuvarozás a követelt szállítási árban már benne foglaltatik. 27. Ha az elvfuvarozásra többen egyenlő árak mellett ajánlkoznak, akkor ezek közül az, ki az illető cikkek szállítását előnyben részesül. 28. Az ajánlatok a hadigazgatásnak ajánlatok elfogadására iránti nyilatkozata tekintetében lemondanak az 1875. évi XXXVII. törvénynek 314. és 315. §-ában valamely ajánlat elfogadására iránti nyilatkozatra nézve megállapított határidőnek betartásáról. 29. A téli hónapokban, azaz október hó elejétől márczius hó végéig szükséges alomszalma 2500 grammos adagokban, a nyári hónapokban pedig 1700 grammos adagokban szolgáltatandó ki. 30. Daczára ennek azonban az ajánlatok 2100 grammos alomszalma-adag után teendők. 31. Az ajánlattevők felhivatnak ajánlatukban arra nézve is nyilatkozni, vajjon

készek-e az ajánlatokban foglalt árak és feltételek mellett a m. kir. honvédség szükségletét is szállítani, ha a m. kir. honvédség illetékes hatóságai részéről ezen szállítások óhajtatnak.

10. Mivel a legelőnyösebb ajánlatoknak jóváhagyása egy év tartamára a hadtest hadbiztonságra ruházható, tehát az erre vonatkozó ajánlatok, nyilatkozatok stb.-nek közvetlen feltevése a közös hadügyminiszteriumhoz — mint teljesen czélraltal — kerülendő, mivel az ilyen beadványok a hadtest hadbiztonsághoz való küldéssel járó idővesztés miatt az illető biztosító tárgyaláson rendszeren nem vehetők figyelembe.

Kelt Budapest, 1905. évi június hó 25-én.

A cs. és kir. 4. hadtest hadbiztonsága.

Ajánlati minta.

1 korona bélyeg. Én alulirt az 1905. évi június hó 30-án 4440. sz. a. kelt hirdetmény alapján ezen ajánlatommal kötelezem magamat, hogy az N.....

állomásra nézve: a szénának 5600 grammos adagját..... f, szóval..... fillér, az alomszalmának 2100 grammos adagját..... f, szóval..... fillér, az ágyasszalmának métermázsáját, a szükséglet helyére való eluvarozásával együtt..... f, szóval..... fillér, a tüzfűtőnek köbméterét (neme), a szükséglet helyére való eluvarozásával együtt..... f, szóval..... fillér, a kőszénnek métermázsáját (neme), a szükséglet helyére való eluvarozásával együtt..... f, szóval..... fillér

190. évi..... hó 1-től 190. évi..... hó végéig terjedő időtartamra szállítom, továbbá az átvonuló élelmezést is a gyakorlatokhoz bevonuló szabadságoltak, tartalékosok, póttartalékosok és honvédek, valamint átvonulócsok és csapatösszpontosítások részére, az előkészített feltételi füzet illető pontjai értelmében kiszolgáltatom és ezen ajánlatom a külön borítékban csatolt (vagy az ide csatolt elismervény szerint a..... pénztárnál letéteményezett, semmi más kötelezettségért nem szavatoló) nevezetesen..... összesen..... korona bánatpénzzel kezeskedem.

Továbbá kötelezem magam azon esetben, ha a szállítást elnyerném, hogy legkésőbb 14 nappal az ez iránti hivatalos értesítés után, bánatpénzemet a 10 százaléknyi óvadék erejéig kiegészítem, s ha ezt elmulasztanám, a had igazgatását feljogosítom arra, hogy ezen kiegészítést a kijáró szállítási keretemből való levonás útján eszközöltesse. Továbbá kötelezem magamat az ajánlatban foglalt árak és feltételek mellett a m. kir. honvédség szükségletét is szállítani, ha a m. kir. honvédség illetékes hatóságai részéről ezen szállítások óhajtatnak. Egyébiránt a hirdetményben közzétett feltételeken kívül a tárgyalásra előkészített feltételi füzetekben foglaltaknak is alávetem magamat.

Az N..... nek N-ben kelt, ide mellékelte értesítése szerint a megbízhatóságomról és vállalképességemről szóló bizonyítvány közvetlenül az..... nek fog átküldetni.

Kelt N..... ben, 1905..... hó..... n. X. Y. (vezeték- és keresztnév, lakhely, megye).

Megjegyzés.

***) Ezen helyen olyan esetben, midőn az ajánlattevő az illető ajánlatot kizárólag összesen kívánja tekinteni, az "összetes" szó beszúrandó, mert minden ajánlat, mely ezen toldalékok nélkül, nem összesen tekintetik. Összetes ajánlatokat szénára és szalmára nem szabad tenni.

Az ajánlat lepecsételő és borítékára irandó: "Ajánlat az 1905. évi június hó 25-én kihirdetett s 1905..... hó..... n tartandó tárgyaláshoz." A letéteményezett bánatpénz az ajánlatban részletezendő.

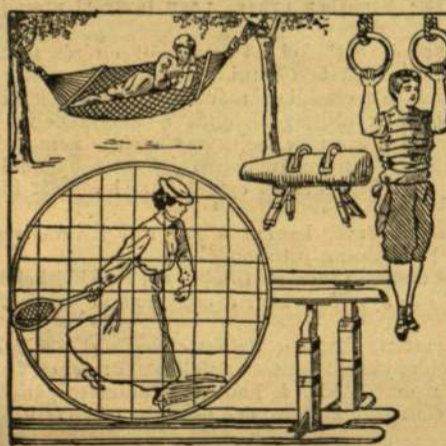
KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros 10669. Os. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója.

Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Központi víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb.

Tervek, költségvetések, földelmi előírások gyorsan készíttetnek.

Alapított 1878. Telefon 15-56.

Tornaeszköz,

valód angol tennis-játék, függő-ágy, háló, tekejáték, zsák, ponyva és fehér kenderkötél legolcsóbb megbízható beszerzési forrása

Seffer Antal

sporteszközök és kötélgyártó-telepe Budapest, IV., Károly-utca, boltsz. 12. (Központi városi épülete.)

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. 10699

Rozsnyay

vasas

china

bora.

Igen hatása vér-szegénység, sápkor, neurasthenia esetei ben. Egy üveg ára 2.40 kor. Egy 6 üveget tartalmazó postaküldés 12.12 kor. franco küldve. Főraktár Budapest: Török József gyógyszerháza. Továbbá a készítőnél: Rozsnyay Mátyas gyógyszerháza Aradon, Szabadság-ter, valamint minden más gyógyszerháza.

A Rozsnyay-féle vasas china bora egyike a legelterjedtebb és leghatásosabb gyógyboroknak. Magyar édes borral készítve, a külföldi készítményekkel nemesek kiállítja a versenyt, hanem azokat felül is mulja. Vörse-gényeknek különösen ajánlható. Számos elismerő nyilatkozat. Több körházban van alkalmazva. 10625

Férföltönyt

dívtatos szabással, gyapjúszövetből készit mérték után finom kivitelben 25 kor.-ért LICHTMANN SÁNDOR szabómester. 11090B Budapest, Rottenbiller-u. 4B. Vidékre minták bérmentve.

Sachsen-Altenburg. Technikum Altenburg. Gépeket és elektrotechnikai papírokat. Frissra új. Állami bizt.

5 frtért

szétküld utánvét mellett az Orsz. Posztóruház Budapest, Rottenbiller-u. 4B. egy férföltönyre 3 mter finom fekete, sötétkék, szürke vagy barna angol gyapjúszövetet.

Világhírű kintetett olmtúzi Quargli.

Az első olmtúzi gépvezetői sajtó, mely 1839. évben alapított, a saját gyártmányából egy postai küldeményt bérmentve és utánvéttel 3 K 70 fillérért. Nagyobb megrendeléseknél a legolcsóbb árak.

JOSEF MEIXNER, Olmtúzi, Bahnhof. 10821

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, Budapest, Egyetem-u.4.

MÁLNÁSI SICULIA artézia gyógyforrás. bicarbonátokban és konyhasóban a korinthusi leghűsőbb természetes alkálius sók savanyú vize. Szikla rétegen átfurrt artézia forrás. Páratlan évszázados és nyálkoldó. 11079. A gyomorégést azonnal megszünteti. Korányi, Kéty, Rigler, Vámosy, Kirschler, Irani, Ozodi, Tassai, Polatsek budapesti egyetemi tanárok és specialisták gége-, légcső-, tüdő-, gyomor-, bél-, vese-, máj- és hólyag-bántalmaknál a málnási „SICULIA” gyógyforrás természetes alkálius sós kanyonyvizet minden eddig ismert savanyuvíznel jobbnak minősítették. Készül italadós „SICULIA” r. t. Málnás-fürdő (Háromszék m.). Főraktár Budapest LUX MIHÁLY drogéria-üzlete IV., Múzeum-körút 7. Telefon 672. Azonkívül iapható minden gyógyszerárban drogéria- és fűszerkereskedésben és vidéken minden nagyobb városban. Tessék a „Siculia” névre figyelni.

CRÈME DE MARGUERITE KRIEGER. Igazi urinó arczának, keblének, kezének alapos ápolására használja mindig a világhírű, 1885-ik év óta törvényileg védett Krieger-féle CRÈME DE MARGUERITET. Kérjen mindig határozottan Krieger-félét. Eredeti nagy tégely 4 kor. Próbátégely 1 kor. KRIEGER GYÖRGY gyógyszerháza Budapest, VIII., Kálvin-ter. 10870

Serravallo CHINA-BOR VASSAL. erősítőeser gyöngyök, vérszegénység és lábbadosók számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer. 10852. Kintő it. Több mint 3500 orvosi vélemény. J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola. Viaszoló a gyógyszerárakban álliteres üvegekben 4 K 2.60, egész literes üvegekben a K 4.80.

UJ-VUKOVARI arcztisztító kenőcs, bőrtisztító szappan. A már 53 év óta dicsegetreméltólag ismert, s a 71012. sz. Bm. leirat követelményeinek teljesen megfelelő szeplo, himlőhely, sümör, májfolttok, fakadékok, forrószáji pörsenések, orrvörösségek és minden egyéb arcztisztítás ellen. valamint az uj-vukovári mely az arczkenőccsel a használati utasítás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is viruló és fiatal kinézetet kölcsönöz. Egy nagy tégely ára 1 kor. 80 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. Utánzásoktól óvakodjunk! Csak Krajacovic által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajacovic, a készítő arczképe látható. 11132. Főraktár: Budapest, Király-utca 12 és Andrássy-út 26, Török József gyógyszerháza.

KIRNER JÓZSEF utóda Pirk J. puskműves. (Alapított 1808. évben.) BUDAPEST IV., Bécsi-u. 2., gyár Róssa-u. 7. Dúsan ellátott raktár legújabb szerkezetű Kettős vadász-fegyverekből, golyós fegyverek, amerikai Winchester szerű ismétlő-fegyverek, forgópisztolyok, szalonfegyverek és pisztolyok, tüftények és vadász-szerkekből, melyek jóságáért kezeskedik. 10846

GANZ ÉS TÁRSA VASÚTÓ ÉS GÉPGYÁR RÉSZEVÉNY-TÁRSULAT LFOBERSDORF, BUDAPEST, RATIBOR. Városi iroda: Budapest, IV., Ferenciek-tere 2. 10854. Elektromos-világítási és erőátviteli berendezések. Elektromos nagy vasutak, vörösi-, bonyai- és iparvasutak. Turbínák: Francis rendszere szerint. Zsilipek és csővezetékek. Gőzmotorok: Kohler-, generator- és vízgőzgépek 500 lóerőig és azoktól, petroléum-, benzín- és spirítus-motorok és lokomobílok. Bank-féle vízfelvezetővel. Malomberendezések. Hengeresgépek. Vasúti kocsi. Kocsiakutatók. Korlát- és hatona-Varyapapánok. Kéregöntési vasúti kerékek és keresztcsékek. Forgókorongok, tolvápadók és kitérők. Daruk és emelőgépek. Kész. gép, petroléum és elektromos erőt való hajtásra. Aprítógépek. Kész. gépek. Golyómalomok. Dugattyú- és centrifugálszivattyúk nagy emelő magasságra. Bányagépek. Compressorok. Ventilátorok. Felvonók. Transmissziók. Vas-, acél- és ércöntvények. Fűstémző készülékek. Visszörök. M. sz. 556.

VASÁRNAPI UJSÁG

30. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JULIUS 23.

Előzetes feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egy egész évre 24 korona POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világhírűvel együtt) feltétele 12. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG feltétele 8. A POLITIKAI UJDONSÁGOK feltétele 10 korona (a Világhírűvel) feltétele 5. KAMARAI előzetesekhez a postaiul megfizetendő feltételek a csatlakozás

MÁTYS KIRÁLY ALAKJA AZ EZREDÉV EMLÉKMŰVÖN ZALA GYÖRGYTŐL.

A készülőben levő ezredévi emlékmű tizenégy királyalakja közül kilencnek szobormintája már készen van, köztük Mátyás király fejedelmi tartású, büszke alakja is, mely az emlékmű oszlopsorában fog helyet foglalni a többi királyokkal együtt. Magassága két és fél méter s közelebb kerül ki a bronzöntő műhelyből.

Zala György, a kiváló szobrászművész, a renaissance-kori Mátyás akarta művében kifejezni. A király testét panczél borítja, s a művész az akkori kor művészetének megfelelőleg, korai-renaissance (quattro cento) díszítést alkalmazott a panczélon. E vaspanczél fölött a király válláról selyemköpeny lóg, festői redőzettel.

A szobor tartása az erélyes, kemény akaratú királyt állítja elénk. Fejével kissé balra fordul, bal kezét parancsolólag tartja, s jobb keze meghajlított kardján nyugszik. Szemeivel a távolba néz, s vonásain ott van az uralkodói bölcsesség arczkifejezése. Egyenes orr, zárt homlok, élesen ívelt szemöldök, széles, erélyességre valló száj, oroszlan-sörényszerű haj: mindez a hatalmas király belsejét akarja ábrázolni külsőleg, plasztikus formákkal.

A művész a fej mintázásánál az ismert bautzeni emlék Mátyás-fejét vette alapul. Tudvalevőleg a Bautzenben (Csehország) lévő emléken van legelfogadhatóbb arczképe Mátyásnak, mert az egykorú szobrász, a ki annak idején ezt a fejet mintázta, ötször fordult meg Budavárban, a királyt közvetlen közelből ismerte s így alkalma nyílt, hogy természet után mintázhassa meg arczát. A fej körül néhány betűzött babéragát látunk, a mely mint jellegzetes dísz, szintén rajta van Mátyásnak majd minden egykorú arczképén.

Az ezredévi emlékművet a következő negyvenkét szobrászati mű fogja díszíteni: Tizenégy királyalak, tizenégy történelmi dombormű, hét lovas vezér, Gábor arkangyal, mely már ott áll a főoszlop tetején; a Béke és Háború allegóriája, a Tudás és Dicsőség, továbbá a Munka és Jólét, s az «Életünket és vérünket» allegorikus szoborcsoportozatok. Ezek közül most van munkában Árpád vezér lovas-szobra, s elkészültek már: Senyeitől Szent István és II. Endre, Kellőtől IV. Béla, Fűreditől Könyves Kálmán és I. Lipót, Margótlól Hunyadi János, Kiss Györgytől Róbert Károly, Zalától Mátyás és Telectől III. Ká-

MÁTYS KIRÁLY SZOBRA ZALA GYÖRGYTŐL. Erdélyi fényképe.